

INSETE

INTELLIGENCE

Η Ελληνική Οικονομία:

Δελτίο οικονομικών
εξελίξεων

Ελληνική και
Διεθνής Οικονομία

Τεύχος 7
Ιανουάριος 2023

INSETE

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΕΤΕ

Περιεχόμενα

Ακρωνύμια	3
Γενική Επισκόπηση	4
Ο ρόλος των base effects στην εκτίμηση του ΑΕΠ 2022.....	4
Πού πήγαν τα έσοδα από την αύξηση του τουρισμού το 3 ^ο τρίμηνο;	5
Πρωτογενές πλεόνασμα το 2022.....	7
Η αύξηση του ΑΕΠ στο εννεάμηνο 2022	8
Η αύξηση του ΑΕΠ στο 3 ^ο τρίμηνο 2022.....	12
Η αύξηση του ΑΕΠ στην περίοδο 2013 - 2021.....	16
Η εκτίμηση της αύξησης του ΑΕΠ στο 4 ^ο τρίμηνο 2022 και στο 2022	18
Δημοσιονομικές εξελίξεις έως το 2022 και προοπτικές έως το 2030	24

Συγγραφείς Μελέτης:

Δημήτριος Μαρούλης, Οικονομολόγος
 Άρης Ίκκος, Επιστημονικός Διευθυντής ΙΝΣΕΤΕ
 Ηλίας Κικίλιας, Γενικός Διευθυντής ΙΝΣΕΤΕ

Αποποίηση Ευθύνης

Η παρούσα μελέτη περιλαμβάνει εκτιμήσεις για διάφορα μεγέθη της ελληνικής οικονομίας. Αν και έχει επιδειχθεί η δέουσα επιμέλεια ως προς τον έλεγχο των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν και των εκτιμήσεων που παρουσιάζονται, το Ινστιτούτο ΣΕΤΕ (ΙΝΣΕΤΕ) και οι συγγραφείς της μελέτης δεν μπορούν να εγγυηθούν την ακρίβειά τους. Οι απόψεις, θέσεις και συμπεράσματα που περιλαμβάνονται στην παρούσα μελέτη, δεν απηχούν απαραίτητα τις θέσεις και απόψεις του ΣΕΤΕ ούτε και κατ' ανάγκη τον δεσμεύουν.

© INSETE Intelligence – Επιτρέπεται η αναδημοσίευση με την προϋπόθεση της αναφοράς στην Πηγή

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΑΔΕ	Ακαθάριστο Διαθέσιμο Εισόδημα
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Α&Υ	Αγαθά και Υπηρεσίες
ΓΔΟΠΚΛΕ	Γενικός Δείκτης Όγκου Πωλήσεων Καταστημάτων Λιανικού Εμπορίου
ΓΚ	Γενική Κυβέρνηση
Δ	Μεταβολή
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΔΤΚ	Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΕΕΠ	Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΝΦΙΑ	Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων
Εσα + ΣΔ	Επενδύσεις σε Αποθέματα συν Στατιστικές Διαφορές
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΤΔ	Εγχώρια Τελική Δαπάνη
ΙΚ	Ιδιωτική Κατανάλωση
Μ	Εισαγωγές
ΜΕΡΜ	Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Π20ΧΧ	Προϋπολογισμός έτους 20ΧΧ
ΠΔΕ	Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων
ΠΕΓΚ	Πρωτογενές Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης
ΠΕΚΚ	Πρωτογενές Έλλειμμα Κεντρικής Κυβέρνησης
ΠΙΓΚ	Πρωτογενές Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης
ΠΚ	Πάγιο Κεφάλαιο
π.μ.	Ποσοστιαίες Μονάδες
ΠΠΓΚ	Πρωτογενές Πλεόνασμα Γενικής Κυβέρνησης
ΤΤΕ	Τράπεζα της Ελλάδος
Χ	Εξαγωγές
Eurostat	Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία
RRF	Recovery & Resilience Fund (Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας)

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Ο ρόλος των base effects στην εκτίμηση του ΑΕΠ 2022

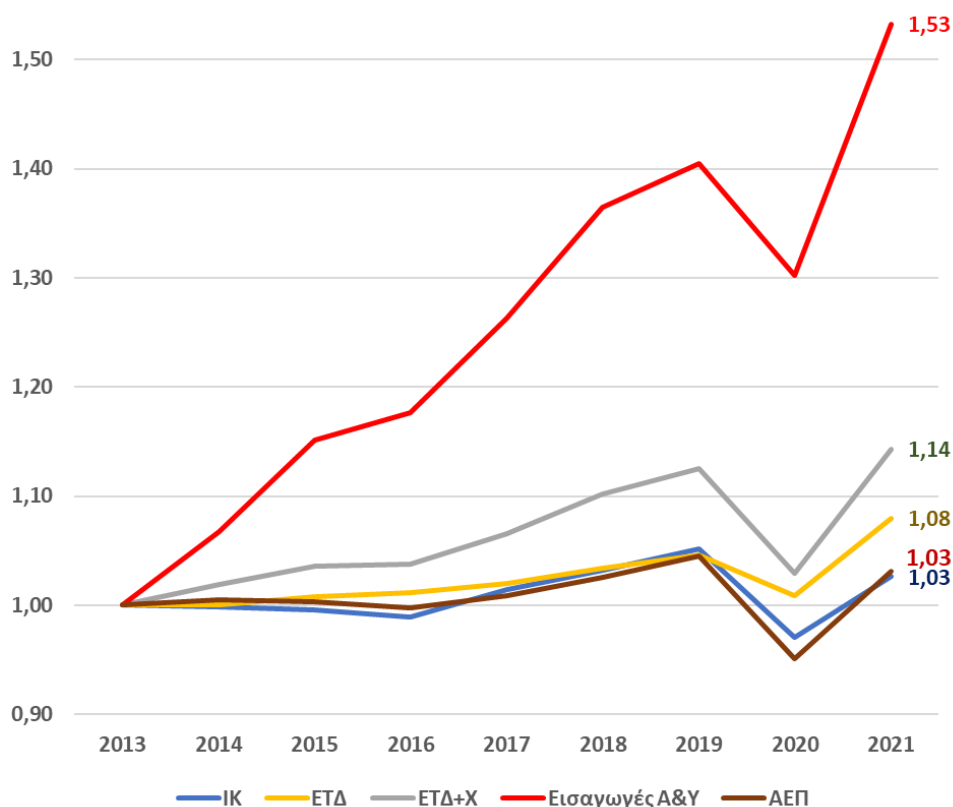
Η αύξηση του ΑΕΠ το 2022, όπως υπολογίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ, προσδιορίζεται κυρίως από πολύ σημαντικά base effects, λόγω της προγενέστερης εκτίμησης για ελάχιστη αύξηση του την περίοδο 2021/2013, κατά μόλις 3,1% (Μέσο Ετήσιο Ρυθμό Μεταβολής (ΜΕΡΜ) 0,4%), μετά από αλλεπάλληλες περικοπές της εκτίμησης για την Ιδιωτική Κατανάλωση (ΙΚ).

Ειδικότερα, η ελάχιστη αύξηση του ΑΕΠ στην περίοδο 2021/2013 προσδιορίστηκε από την πολύ μεγάλη αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 53% (ΜΕΡΜ 5,5%), σε αντίθεση με τις εκτιμήσεις για:

- ελάχιστη αύξηση της Ιδιωτικής Κατανάλωσης (ΙΚ) κατά μόλις 2,6% (ΜΕΡΜ: 0,3%),
- της Εγχώριας Τελικής Δαπάνης (ΕΤΔ) κατά 8% (ΜΕΡΜ: 1%),
- του αθροίσματος της ΕΤΔ συν τις εξαγωγές (Χ) Αγαθών και Υπηρεσιών (Α&Υ), ΕΤΔ+Χ, κατά 14% (ΜΕΡΜ: 1,7%)
- και του ΑΕΠ κατά 3,1% (ΜΕΡΜ: 0,4%).

Οι αυξήσεις αυτές είναι εντελώς ασύμβατες με την αύξηση των εισαγωγών Α&Υ και δημιούργησαν base effects για σημαντική αύξηση του ΑΕΠ το 2022, που όμως εξακολουθεί να εκτιμάται σε επίπεδα σημαντικά χαμηλότερα από αυτά που υποδηλώνει η αύξηση των εισαγωγών που μετριέται με πραγματικά δεδομένα. Η υποεκτίμηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στην υποεκτίμηση της Ιδιωτικής Κατανάλωσης.

Εξέλιξη ΑΕΠ και βασικών συνιστωσών του (2013 = 100)

Επομένως, για το 2022 υπήρχαν σημαντικά θετικά base effects για μεγάλη αύξηση της ΙΚ (από το σημαντικά υποεκτιμημένο επίπεδο της το 2021), ενώ, αντίθετα, υπήρχαν σημαντικά αρνητικά base effects για αναλογικά περιορισμένη αύξηση των εισαγωγών Α&Υ (από το πολύ υψηλό επίπεδο τους του 2021 σε σύγκριση με τα άλλα μακροοικονομικά μεγέθη). Τα θετικά base effects όσον αφορά την αύξηση της ΙΚ επιβεβαιώθηκαν σε μεγάλο βαθμό, με την αύξησή της κατά 9,4% στο εννεάμηνο 2022 και με την εκτιμώμενη αύξησή της κατά 7,4% το 2022, εν μέσω του πολέμου στην Ουκρανία, της ενεργειακής κρίσης, της μεγάλης αύξησης του πληθωρισμού και της αύξησης των επιτοκίων. Ωστόσο, τα αρνητικά base effects που αναμενόταν να περιορίσουν την αύξηση των εισαγωγών Α&Υ το 2022 δεν επαληθεύτηκαν, αφού η αύξηση των εισαγωγών Α&Υ ξεπέρασε και πάλι κάθε πρόβλεψη, ανερχόμενη στο 12,1% στο εννεάμηνο 2022 (πολύ πάνω από την αύξηση των εξαγωγών Α&Υ κατά 7,5%), συνεχίστηκε με τους ίδιους εξαιρετικά υψηλούς ρυθμούς και τον Οκτώβριο 2022 και εκτιμάται τώρα ότι θα διαμορφωθεί στο 10,2% το 2022 (έναντι 6,3% για τις Εξαγωγές Α&Υ).

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, η αύξηση του ΑΕΠ στο εννεάμηνο 2022 διαμορφώθηκε τελικά στο 6,0%, που είναι πολύ υψηλότερη του αναμενόμενου κυρίως λόγω της σημαντικής αύξησης της ΙΚ κατά 9,4% (ενώ η Κυβέρνηση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το ΔΝΤ, ο ΟΟΣΑ και οι αναλυτές εκτιμούσαν την αύξησή της το 2022 στο 1,5%). Σημειώνεται ότι η αύξηση της ΙΚ στο εννεάμηνο 2022, ήταν, για πρώτη φορά μετά από 9 χρόνια, συμβατή με την αύξηση των εισαγωγών Α&Υ (12,1%).

Παρόλα αυτά, η αύξηση του ΑΕΠ στο εννεάμηνο 2022 (6,0%) και το 2022 (4,9%), περιορίστηκε:

- (i) από τη συνεχιζόμενη πολύ υψηλή αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 12,1% στο εννεάμηνο 2022 και την εκτιμώμενη αύξησή τους κατά 10,2% το 2022, και
- (ii) από την πολύ χαμηλότερη του αναμενόμενου αύξηση του ΑΕΠ κατά 2,15% στο 3^ο τρίμηνο 2022 (από άνω του 3,5% που αναμενόταν). Η τάση αυτή αναμένεται ότι θα συνεχιστεί και στο 4^ο τρίμηνο 2022, όπου η αύξηση του ΑΕΠ εκτιμάται τώρα στο 1,6% (από άνω του 2,5% που ήταν οι εκτιμήσεις έως πρόσφατα).

Με τα στοιχεία αυτά, οι εισαγωγές στο εννεάμηνο 2022 ήταν αυξημένες κατά 64,5% σε σχέση με το εννεάμηνο 2013, ενώ η εκτίμηση της αύξησης της ΙΚ περιορίζεται στο 12,3% και η αύξηση του αθροίσματος ΕΤΔ+Χ στο 21,9%.

Πού πήγαν τα έσοδα από την αύξηση του εισερχόμενου τουρισμού το 3^ο τρίμηνο;

Παρά το ότι στο 3^ο τρίμηνο σημειώθηκε πολύ μεγαλύτερη του αναμενόμενου αύξηση του εισερχόμενου και εγχώριου τουρισμού, με τα έσοδα από τον εισερχόμενο τουρισμό να αυξάνονται κατά 40,5% σε τρέχουσες τιμές και το Δείκτη Κύκλου Εργασιών στον Τουρισμό κατά 33,5%, ενώ παράλληλα σημειώθηκε και αύξηση των εξαγωγών αγαθών κατά 43,8% σε τρέχουσες τιμές, η εκτίμηση των εξαγωγών Α&Υ στα στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών ανήλθε μόλις στο 0,5%. Αυτό συνέβη γιατί η ΕΛΣΤΑΤ εκτίμησε την αύξηση των εξαγωγών Α&Υ σε σταθερές τιμές, αγνοώντας τα αυξημένα έσοδα που προέκυψαν από υψηλότερες τιμές (δηλαδή από τη μεταβολή των terms of trade υπέρ των εξαγωγών Α&Υ). Έτσι, για παράδειγμα, αν ένα δωμάτιο το 3^ο τρίμηνο του 2023 πωλήθηκε κατά 20% ακριβότερα σε σχέση με το 3^ο τρίμηνο του 2022, τα κατά 20% αυξημένα έσοδα δεν λογίστηκαν ως πραγματική αύξηση αλλά πληθωριστική αύξηση και έτσι δεν ελήφθησαν υπόψη στον υπολογισμό του ΑΕΠ.

Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές A&Y αποπληθωρίστηκαν – σε ετήσια βάση - με αποπληθωριστή 32,8% στο 3^ο τρίμηνο 2022 και 32,0% στο εννεάμηνο 2022. Αντίστοιχα οι εισαγωγές A&Y αποπληθωρίστηκαν με χαμηλότερο αποπληθωριστή 26,9% στο 3^ο τρίμηνο 2022 και 27,2% στο εννεάμηνο 2022.

Περαιτέρω είναι αξιοσημείωτο ότι οι εξαγωγές υπηρεσιών αποπληθωρίστηκαν με αποπληθωριστή 24,6% στο 3^ο τρίμηνο 2022 και 25,9% στο εννεάμηνο 2022, ενώ οι εισαγωγές υπηρεσιών αποπληθωρίστηκαν με 17,6% στο 3^ο τρίμηνο 2022 και 21,7% στο εννεάμηνο 2022.

Αποτέλεσμα των ανωτέρω χειρισμών ήταν η αύξηση του ΑΕΠ στο 3^ο τρίμηνο 2022 να περιοριστεί σε 2,15%, καθώς η αύξηση των εισαγωγών A&Y υπολογίσθηκε στο 5,2%, έναντι της αύξησης των εξαγωγών κατά 0,5% (βλ. αν.). Αυτό οδήγησε σε αρνητική επίπτωση των καθαρών εξαγωγών κατά -1.6 π.μ. στην μεταβολή του ΑΕΠ, παρά την εξαιρετική επίδοση του τουρισμού, αλλά και των εξαγωγών αγαθών.

Η ΕΛΣΤΑΤ δεν ανακοινώνει τον αποπληθωριστή των εσόδων από τον τουρισμό. Ωστόσο, με τους προαναφερθέντες αποπληθωριστές εξαγωγών υπηρεσιών και τους αποπληθωριστές των εσόδων από τις διεθνείς μεταφορές στο 35%, δεν μπορεί να χρησιμοποιήθηκε αποπληθωριστής εσόδων από τον εισερχόμενο τουρισμό μικρότερος του 18% (3^ο 3μηνο 2022: 19%). Τίθενται συνεπώς δύο ερωτήματα:

- 1) γιατί τα έσοδα από τον Τουρισμό και τα έσοδα από τις διεθνείς μεταφορές αποπληθωρίζονται με ~25%, όταν ο πληθωρισμός στην Ελλάδα με βάση το ΔTK δεν υπερβαίνει το 10,1% στο εννεάμηνο 2022 (3^ο τρίμηνο 2022: 11,6%) και ο πληθωρισμός με βάση τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ το 7,7% στο εννεάμηνο 2022 (3^ο 3μηνο 2022: 7,3%);
- 2) γιατί οι αποπληθωριστές των πληρωμών για εισαγωγές υπηρεσιών είναι σημαντικά χαμηλότεροι των αντίστοιχων των εσόδων από εξαγωγές υπηρεσιών, παρά το ότι οι πληρωμές αυτές αποτελούνται κατά πολύ μεγάλο ποσοστό (κατά 92,5% στο 3^ο τρίμηνο 2022) από πληρωμές για διεθνείς μεταφορές και για λοιπές υπηρεσίες;

Το βέβαιο είναι ότι το πραγματικό εισόδημα των επιχειρήσεων και εργαζομένων στον τουρισμό, και των κατοίκων της χώρας που εισπράττουν εισοδήματα (μισθούς ή κέρδη) από τις διεθνείς μεταφορές, είναι η αύξηση των εσόδων από τις πηγές αυτές αποπληθωρισμένων με το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔTK). Αυτή είναι η αγοραστική δύναμη που αποκτούν και αυτή τοποθετούν σε καταθέσεις στις Τράπεζες, ή δαπανούν σε ιδιωτική κατανάλωση και σε εισαγόμενα A&Y. Αυτά είναι τα εισοδήματα που προσδιορίζουν την πολύ μεγάλη αύξηση των εισαγωγών A&Y.

Συμπερασματικά, τα στοιχεία του 3^{ου} τριμήνου 2022 δεν δικαιολογούν εκτιμήσεις περί επιβράδυνσης (ή «απότομου φρεναρίσματος») της οικονομίας σε αυτό το τρίμηνο, αν και, ακόμη και αν συνέβαινε αυτή η επιβράδυνση, θα ήταν απόλυτα δικαιολογημένη στα πλαίσια της παγκόσμιας ενεργειακής κρίσης και της εκρηκτικής αύξησης του πληθωρισμού. Η αύξηση της ΙΚ ήταν σημαντική κατά 3,2% και στο 3^ο τρίμηνο 2022 (εννεάμηνο 2022: 9,4%). Επίσης, σημαντική ήταν και η αύξηση των επενδύσεων Παγίου Κεφαλαίου (+7,8%), παρά το ότι επηρεάστηκαν αρνητικά από την ενεργειακή κρίση και την τεράστια αύξηση των τιμών των κατασκευαστικών υλικών, και σημαντική ήταν και η αύξηση των επενδύσεων σε Αποθέματα συν τις Στατιστικές Διαφορές (ΕσΑ+ΣΔ) κατά € 0,83 δις στο 3^ο τρίμηνο 2022. Η μεγάλη μείωση της κατανάλωσης της Γενικής Κυβέρνησης κατά -3,4% (που αφαιρέσε από την αύξηση του ΑΕΠ -0,60 π.μ.) οφείλεται, προφανώς, στην υψηλή της

βάση στο 3^ο τρίμηνο 2021 (+4,0%). Τέλος, μια οικονομία στην οποία τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές Α&Υ αυξήθηκαν στο 3^ο τρίμηνο κατά 33,5% σε τρέχουσες τιμές, δεν βρίσκεται σε επιβράδυνση της ανάπτυξής της, ανεξάρτητα από τον τρόπο υπολογισμού τους σε σταθερές τιμές και όρους Εθνικών Λογαριασμών.

Πρωτογενές πλεόνασμα το 2022

Τέλος, στο δημοσιονομικό τομέα η εκτέλεση του Προϋπολογισμού 2022 στο ενδεκάμηνο 2022 σηματοδοτεί την εκτέλεση του το 2022 σε δημοσιονομική βάση με Πρωτογενές Πλεόνασμα στη ΓΚ, ύψους 0,5% του ΑΕΠ (έσοδα ΓΚ: +13,2%, Πρωτογενείς Δαπάνες ΓΚ: +1,9%), με την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ να εκτιμάται στο 14,2%.

1. Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΑΕΠ ΣΤΟ ΕΝΝΕΑΜΗΝΟ 2022

Η αύξηση του ΑΕΠ στην Ελλάδα στο εννέαμηνο 2022, εν μέσω του πολέμου στην Ουκρανία, της ενεργειακής κρίσης και του εκρηκτικά αυξημένου πληθωρισμού (εννέαμηνο 2021: 10,12%), ήταν εντυπωσιακή, στο 6,04%, και πολύ υψηλότερη του αναμενομένου. Σημειώθηκε δε παρά την σχετική οπισθοδρόμηση του 3^{ου} τριμήνου 2022, όπου η αύξησή του περιορίστηκε στο 2,15% (από άνω του 3,5% που αναμενόταν), για τους λόγους που θα αναλυθούν στη συνέχεια.

Στο εννέαμηνο 2022, η ανωτέρω αύξηση του ΑΕΠ κατά 6,04%, προέκυψε (βλέπε επίσης τον Πίνακα 1.):

Πίνακας 1. ΑΕΠ 2020-2021 και στο 9μηνο 2022 και προβλέψεις για το 4ο 3μηνο 2022 και για το 2022 σε σταθερές τιμές 2015															
	9μηνο	9μηνο	% Δ	9μηνο	% Δ	4ο 3μηνο	4ο 3μηνο	% Δ	4ο 3μηνο	% Δ	2020	2021	% Δ	2022	% Δ
	2020	2021	2021/20	2022	2022/21	2020	2021	2021/20	2022	2022/21	Δια. €	Δια. €	2021/20	Δια. €	2022/21
Συνολική Κατανάλωση (α)	114,2	118,1	3,4%	126,2	6,8%	39,6	43,2	9,2%	44,0	1,7%	153,8	161,4	4,9%	170,2	5,4%
Ιδιωτική Κατανάλωση	88,0	90,9	3,37%	99,5	9,43%	29,4	33,2	12,9%	33,9	1,90%	117,4	124,2	5,77%	133,4	7,41%
Δημόσια κατανάλωση	26,2	27,2	3,6%	26,7	-1,90%	10,2	10,0	-1,4%	10,1	1,00%	36,4	37,2	2,18%	36,8	-1,12%
Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου (β)	14,1	16,7	18,2%	18,5	10,9%	5,8	7,2	24,3%	7,7	5,8%	19,9	23,9	20,0%	26,2	9,32%
Κατοικίες	1,4	1,9	34,9%	2,1	14,0%	0,5	0,5	4,9%	0,5	10,0%	1,8	2,3	27,3%	2,7	13,1%
Λοιπές Κατασκευές	3,2	3,7	14,6%	4,6	23,5%	1,9	2,0	4,2%	2,3	15,9%	5,1	5,7	10,8%	6,9	20,9%
Εξοπλισμός (μηχανολογικός και μεταφορών)	6,1	7,6	24,4%	8,2	7,6%	2,3	3,6	56,4%	3,6	-2,2%	8,5	11,3	33,2%	11,8	4,4%
Λοιπές	3,3	3,5	3,4%	3,6	2,7%	1,2	1,2	0,4%	1,3	12,0%	4,5	4,6	2,7%	4,8	5,1%
Μεταβολή Αποθεμάτων (γ)	4,6	5,2	13,4%	6,5	25,4%	0,3	1,0	253,0%	1,2	23,3%	4,9	6,19	27,2%	7,7	25,1%
Στατιστικές Διαφορές (δ)	-0,2	-0,4	120,1%	-0,5	24,0%	0,0	-0,1	1351%	-0,1	-55,0%	-0,2	-0,6	165,3%	-0,6	8,2%
Εγχώρια Τελική Δαπάνη (ε)=α)+(β)+(γ)+(δ)	132,7	139,6	5,2%	150,7	7,94%	45,7	51,4	12,4%	52,8	2,8%	178,4	190,9	7,0%	203,4	6,56%
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	41,1	51,3	24,9%	55,1	7,5%	13,9	16,9	21,9%	17,4	2,8%	55,0	68,3	24,10%	72,6	6,30%
Εισαγωγές Αγαθών & υπηρεσιών	49,5	56,0	13,0%	62,8	12,1%	16,6	21,8	31,4%	23,0	5,4%	66,2	77,8	17,65%	85,8	10,20%
Ισοζύγιο Αγαθών & Υπηρεσιών (στ)	-8,5	-4,7	-44,4%	-7,6	62,4%	-2,7	-4,9	80,6%	-5,6	14,4%	-11,2	-9,6	-14,1%	-13,2	38,0%
ΑΕΠ, σταθερές τιμές αγοράς 2015 (ε)+(στ)	124,26	134,86	8,53%	143,01	6,04%	42,97	46,48	8,16%	47,22	1,59%	167,2	181,3	8,43%	190,2	4,90%
Συμβολή στην αύξηση του ΑΕΠ (%)															
Ιδιωτική κατανάλωση			2,39		6,36			8,85		1,36			4,05		5,08
Δημόσια Κατανάλωση			0,76		-0,38			-0,34		0,22			0,48		-0,23
Επενδύσεις			2,07		1,34			3,30		0,90			2,38		1,23
Κατοικίες			0,39		0,19			0,05		0,10			0,30		0,17
Λοιπές Κατασκευές			0,38		0,65			0,19		0,67			0,33		0,65
Εξοπλισμός (μηχανολογικός και μεταφορών)			1,21		0,43			3,05		-0,17			1,68		0,28
Λοιπές			0,09		0,07			0,01		0,30			0,07		0,13
Μεταβολή Αποθεμάτων			0,49		0,98			1,65		0,50			0,79		0,86
Στατιστικές Διαφορές			-0,19		-0,08			-0,24		0,13			-0,21		-0,02
Καθαρές Εξαγωγές			3,02		-2,18			-5,06		-1,51			0,94		-2,01
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών			8,22		2,84			7,07		1,02			7,93		2,37
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών			-5,20		-5,01			-12,13		-2,54			-6,98		-4,38
ΑΕΠ, σταθερές τιμές αγοράς 2015			8,53		6,04			8,16		1,59			8,43		4,90

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ. * Εκτιμήσεις INSETE

1.1. Παρά την πολύ μεγάλη και πάλι αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 12,1%, από το πολύ υψηλό επίπεδό τους στο εννέαμηνο 2021, το οποίο ήταν αυξημένο κατά +12,5% έναντι του εννεαμήνου 2020 και κατά +46,8% έναντι του εννεαμήνου 2013. Η αύξηση αυτή των εισαγωγών Α&Υ ήταν και πάλι πολύ υψηλότερη από την αύξηση των εξαγωγών Α&Υ κατά μόλις 7,5% (από το επίπεδό τους στο εννέαμηνο 2021 που ήταν κατά +31,51% υψηλότερο έναντι του εννεαμήνου 2013). Καταγράφηκε έτσι σημαντική αρνητική επίπτωση των καθαρών εξαγωγών στην αύξηση του ΑΕΠ κατά -2,18 π.μ. (εννέαμηνο 2021: +3,02 π.μ., εννέαμηνο 2020: -7,38 π.μ.). Έτσι, στο εννέαμηνο 2022 στο οποίο σημειώθηκε η εντυπωσιακή (πολύ υψηλότερη του αναμενομένου) αύξηση των εισπράξεων από τον εισερχόμενο τουρισμό (σε τρέχουσες τιμές), η κύρια εξέλιξη ήταν και πάλι η πολύ μεγάλη αύξηση των εισαγωγών Α&Υ. Αυτό έγινε πολύ περισσότερο εμφανές στο 3^ο τρίμηνο 2022, όπου, όπως προαναφέρθηκε, η αύξηση του ΑΕΠ περιορίστηκε στο 2,15%, αποκλειστικά και μόνο λόγω της μεγάλης και πάλι αύξησης των εισαγωγών Α&Υ κατά 5,19% και της ελάχιστης αύξησης των εξαγωγών Α&Υ κατά μόλις 0,49%¹.

1. Στο Κεφάλαιο 2 πιο κάτω αναλύεται πως από την αύξηση των εσόδων από τον εισερχόμενο τουρισμό σε τρέχουσες τιμές κατά 80,2% στο εννέαμηνο 2022 και κατά 40,5% στο 3^ο τρίμηνο 2022 και την αύξηση των εξαγωγών αγαθών σε τρέχουσες τιμές κατά 43,77% στο 3^ο τρίμηνο 2022 και κατά 41,4% στο εννέαμηνο 2022,

1.2. Από την πολύ μεγαλύτερη του αναμενομένου αύξηση της Ιδιωτικής Κατανάλωσης (ΙΚ) κατά 9,43%, από το ιδιαίτερα χαμηλό, ωστόσο, επίπεδο της στο εννεάμηνο 2021 (το οποίο ήταν ελάχιστο αυξημένο κατά 3,37% έναντι του εννεαμήνου 2020 και κατά μόλις 2,67% έναντι του εννεαμήνου 2013 – όταν στην ίδια περίοδο η αύξηση των εισαγωγών Α&Υ ήταν 46,8% όπως προαναφέρθηκε). Σχετικά με αυτή την εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ σημειώνονται τα ακόλουθα:

(i) Η αύξηση της ΙΚ κατά 9,43% στο εννεάμηνο 2022 ήταν, για πρώτη φορά τα τελευταία εννέα χρόνια, συμβατή με την αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 12,1%. Ήταν μια εξέλιξη εντελώς αντίθετη με τις έως τώρα εκτιμήσεις της ΕΣΤΑΤ, σύμφωνα με τις οποίες στην περίοδο 2021/2013 η αύξηση της ΙΚ ήταν μόλις 2,61%, παρά την εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 53,25%. Σχετικά, βλέπε το Διάγραμμα 1., στο Κεφάλαιο 3 πιο κάτω.

(ii) Επίσης, η αύξηση της ΙΚ κατά 9,43% στο εννεάμηνο 2022 δεν υποστηρίζεται από τις εξελίξεις στις σχετικές μεταβλητές της οικονομικής συγκυρίας. Ειδικότερα δεν υποστηρίζεται: (1) Από την αύξηση του Δείκτη Όγκου (ΔΟ) των Λιανικών Πωλήσεων (ΓΔΟΠΚΛΕ) στο εννεάμηνο 2022 κατά μόλις 4,71%, (2) από τη μεγάλη πτώση του μετρούμενου Ακαθάριστου Διαθεσίμου Εισοδήματος (ΑΔΕ) κατά -6,12% γογ σε σταθερές τιμές στο 1^ο 6μηνο 2022, (3) από την πτώση του ΔΟ των πωλήσεων των καταστημάτων χονδρικού εμπορίου κατά -5,32% γογ στο εννεάμηνο 2022, (4) από την μικρή αύξηση του ΔΟ των πωλήσεων στον κλάδο εμπορίας αυτοκινήτων κατά 3,95%.

(iii) Από την άλλη πλευρά, ενδεχομένως, πιο σημαντικές στατιστικές που στηρίζουν τη μεγάλη αύξηση της ΙΚ είναι: (1) Η τεράστια αύξηση των ρευστών διαθεσίμων (δηλαδή των καταθέσεων στις Τράπεζες) των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων στην 3ετία 2020-2022 και, προφανώς, (2) η τεράστια αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 12,1% στο εννεάμηνο 2022².

Συνολικά, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η αύξηση της ΙΚ κατά 9,43% στο εννεάμηνο 2022 προσδιορίστηκε: Πρώτον, από την πολύ χαμηλή βάση της στο εννεάμηνο 2021 (base effect) που, ενδεχομένως, συνδυάστηκε με μια επιπλέον αυξητική προσαρμογή (π.χ., προκειμένου να διορθωθεί, έστω και ελάχιστα, η δραστικά υποεκτιμημένη βάση της το 2021). Δεύτερον, από την πολύ μεγάλη αύξηση των ρευστών διαθεσίμων των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, ως αποτέλεσμα και της πολύ μεγάλης αύξησης του πραγματικού ΑΔΕ (που υπερβαίνει το εκτιμώμενο ΑΔΕ) το 2021 και το 2022, τα οποία ενισχύονται σημαντικά από τις εξαιρετικά γενναιόδωρες επιχορηγήσεις – ενισχύσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό, που στα προηγούμενα χρόνια επεδίωκαν την αντιμετώπιση των δυσμενών επιπτώσεων από τον Covid-19, ενώ το 2022 αποτελούν σε μεγάλο βαθμό επιδοτήσεις για τη μείωση του κόστους της ενέργειας για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Προφανώς, ο συνδυασμός των πολύ σημαντικών θετικών base effects από την καταποντισμένη βάση της ΙΚ στο εννεάμηνο 2021 και της πολύ μεγάλης ενίσχυσης της ρευστότητας στην οικονομία από την Κυβέρνηση, εξαφάνισαν την, ευρέως αναμενόμενη, αρνητική επίπτωση στη ΙΚ από τον πόλεμο στην Ουκρανία και από την εκρηκτική αύξηση του πληθωρισμού.

φτάσαμε στην ελάχιστη αύξηση των εξαγωγών Α&Υ κατά 7,5% στο εννεάμηνο 2022 και κατά 0,49% στο 3^ο τρίμηνο 2022.

². Ειδικότερα, η αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 12,1% δεν μπορεί να έχει συμβεί στην ίδια χώρα στην οποία το ΑΔΕ μειώθηκε κατά -6,12%. Προφανώς, το πραγματικό ΑΔΕ στο εννεάμηνο 2022 αυξήθηκε σημαντικά και προκάλεσε την μεγάλη αύξηση της ΙΚ και των εισαγωγών Α&Υ.

1.3. Της αύξησης των επενδύσεων ΠΚ κατά 10,9% (3^ο τρίμηνο 2022: 7,77%, εννεάμηνο 2021: 18,2%), όπου η αρνητική επίπτωση από την ενεργειακή κρίση και από την υπέρμετρη μεγάλη αύξηση των κατασκευαστικών υλικών ήταν εμφανής, ιδιαίτερα στο 2^ο και το 3^ο τρίμηνο 2022. Σημειώνεται ότι η αύξηση των επενδύσεων είχε εκτιμηθεί ότι θα ήταν πολύ υψηλότερη στο εννεάμηνο 2022, λόγω της εντατικοποίησης της Εφαρμογής του Προγράμματος επενδύσεων που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF), καθώς και από το ΕΣΠΑ 2021 -2027 και από τις επενδύσεις που συνδέονται με το Πρόγραμμα Ιδιωτικοποιήσεων. Ωστόσο, πολλά Προγράμματα φαίνεται ότι καθυστερούν λόγω του εξαιρετικά αυξημένου κόστους των κατασκευών.

1.4. Της αύξησης των Επενδύσεων σε Αποθέματα συν τις Στατιστικές Διαφορές (ΕσΑ+ΣΔ) κατά € 1,22 δις στο εννεάμηνο 2022 (εννεάμηνο 2021: 0,37 δις), που είναι συμβατή με την πολύ μεγάλη αύξηση των εισαγωγών Α&Υ (12,1%). Τέλος, σημειώθηκε μεγάλη πτώση κατά -1,9% της κατανάλωσης της ΓΚ (εννεάμηνο 2021: 3,6%), με αρνητική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ κατά -0,38 π.μ..

1.5. Τα ανωτέρω συνέβαλαν στην αύξηση της Εγχώριας Τελικής Δαπάνης στην οικονομία (ΕΤΔ) κατά 7,94% στο εννεάμηνο 2022, από το πολύ χαμηλό επίπεδο της στο εννεάμηνο 2021, που ήταν αυξημένο κατά 5,2% έναντι του εννεαμήνου 2020 (μετά την περικοπή της ΙΚ το 2021 κατά -2,08 δις € με την αναθεώρηση του ΑΕΠ την 18^η Οκτωβρίου 2022) και κατά μόλις 7,57% έναντι του εννεαμήνου 2013 (που συγκρίνεται με την αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 46,8%). Επίσης, η αύξηση του αθροίσματος ΕΤΔ+Χ ήταν στο 7,8% (από το χαμηλό επίπεδο του στο εννεάμηνο 2021, όπου ήταν αυξημένο κατά 9,8% έναντι του εννεαμήνου 2020 και κατά μόλις 13,1% έναντι του εννεαμήνου 2013).

Πίνακας 2. Αύξηση ΑΕΠ και βασικών συνιστωσών του			
	Στην περίοδο 9Μ 2021/ 9Μ 2013	Στην περίοδο 9Μ 2022/ 9Μ 2021	Στην περίοδο 9Μ 2022/ 9Μ 2013
ΙΚ	2,7%	9,4%	12,3%
ΕΤΔ	7,6%	7,9%	16,1%
ΕΤΔ+Χ	13,1%	7,8%	21,9%
Εισαγωγές Α&Υ (Μ)	46,8%	12,1%	64,5%
ΑΕΠ	3,3%	6,0%	9,5%
Import content ratio	80,8%	45,4%	66,5%

Συνολικά, όπως φαίνεται στον Πίνακα 2., η αύξηση του ΑΕΠ και των συνιστωσών του στο εννεάμηνο 2022 χαρακτηρίζεται από πολύ υψηλού βαθμού συμβατότητα στην εξέλιξη των βασικών συνιστωσών του, το ακριβώς αντίθετα από την αύξηση του ΑΕΠ στην περίοδο εννεάμηνο 2021/εννεάμηνο 2013, η οποία χαρακτηρίζεται από πολύ υψηλού βαθμού ασυμβατότητα στην εξέλιξη των συνιστωσών του. Ειδικότερα: (i) Στην περίοδο εννεάμηνο 2021/εννεάμηνο 2013 η αύξηση των εισαγωγών Α&Υ (πραγματικά στοιχεία) κατά 46,8% είναι εντελώς ασύμβατη με την εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ για αύξηση της ΙΚ κατά μόλις 2,67%, της ΕΤΔ κατά μόλις 7,57%, του αθροίσματος ΕΤΔ+Χ κατά 13,1% και του ΑΕΠ κατά μόλις 3,26%. Έτσι, το import content ratio της αύξησης του αθροίσματος ΕΤΔ+Χ εκτιμώταν στο εξωπραγματικό 80,76%, που δεν έχει καμιά σχέση με την Ελληνική οικονομία.

(ii) Στην περίοδο εννεάμηνο 2022/εννεάμηνο 2021 η αύξηση των εισαγωγών Α&Υ (πραγματικά στοιχεία) κατά 12,1% είναι απόλυτα συμβατή με την εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ για αύξηση της ΙΚ κατά 9,43%, της ΕΤΔ κατά μόλις 7,94%, του αθροίσματος ΕΤΔ+Χ κατά 7,81% και του ΑΕΠ κατά 6,04%. Έτσι, το import content ratio της αύξησης του

αθροίσματος ΕΤΔ+Χ διαμορφώθηκε στο απόλυτα λογικό για την Ελλάδα 45,35%. Βέβαια, το 45,35% θα ήταν λογικό αν το import content ratio στην περίοδο εννεάμηνο 2021/εννεάμηνο 2013 ήταν επίσης λογικό γύρω στο 51,9% (αντί του 80,76%).

Επομένως, η συμβατότητα των εξελίξεων στο εννεάμηνο 2022/εννεαμήνου 2021 δεν διορθώνει παρά ελάχιστα την προηγούμενη ασυμβατότητα. Έτσι:

(iii) Στην περίοδο εννεάμηνο 2022/εννεάμηνο 2013 η αύξηση των εισαγωγών Α&Υ (πραγματικά στοιχεία) κατά 64,5% είναι και πάλι εντελώς ασύμβατη με την εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ για αύξηση της ΙΚ κατά 12,3%, της ΕΤΔ κατά μόλις 16,1%, του αθροίσματος ΕΤΔ+Χ κατά 21,9% και του ΑΕΠ κατά 9,5%. Έτσι, το import content ratio της αύξησης του αθροίσματος ΕΤΔ+Χ βελτιώνεται ελάχιστα στο 66,5%, που εξακολουθεί να είναι σημαντικά υπερτιμημένο σε σχέση με την Ελληνική πραγματικότητα.

2. Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΑΕΠ ΚΑΤΑ 2,15% ΣΤΟ 3^ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2022

Σύμφωνα με την εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ, η αύξηση του ΑΕΠ στο 3^ο τρίμηνο 2022 διαμορφώθηκε στο πολύ χαμηλότερο του αναμενομένου 2,15% γογ (με βάση τα στοιχεία που δεν είναι διορθωμένα για την εποχικότητα), αλλά με πτώση του κατά -0,5% έναντι του 2^{ου} τριμήνου 2022 (με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται ως διορθωμένα για την εποχικότητα). Σε σχέση με τις εκτιμήσεις αυτές σημειώνονται τα ακόλουθα:

(i) Μια σχετικά χαμηλή αύξηση του ΑΕΠ (κατά περίπου 3,0%-3,1%) στο 3^ο τρίμηνο 2022 ήταν η πιο πιθανή πρόβλεψη, μετά την δημοσίευση των στοιχείων για την τεράστια αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 35,6% σε τρέχουσες τιμές στο 3^ο τρίμηνο 2022, με εκτίμηση για αύξησή τους κατά 11,0% σε σταθερές τιμές και σε όρους Εθνικών Λογαριασμών, ενώ η αύξηση των εξαγωγών Α&Υ ήταν και πάλι (αντίθετα με κάθε πρόβλεψη) χαμηλότερη, κατά 33,2% σε τρέχουσες τιμές, με εκτίμηση για αύξησή τους κατά 8,9% σε σταθερές τιμές. Εκτιμώταν έτσι ότι και στο 3^ο τρίμηνο 2022 (το τρίμηνο της έξαρσης του εισερχόμενου τουρισμού) οι καθαρές εξαγωγές θα είχαν αρνητική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ κατά -0,41 π.μ.. Επίσης, η αύξηση του Γενικού Δείκτη Όγκου των Πωλήσεων των Καταστημάτων Λιανικού Εμπορίου ((ΓΔΟΠΚΛΕ) κατά 2,9% στο 3^ο τρίμηνο 2022, σηματοδοτούσε την αύξηση της ΙΚ σε αυτό το τρίμηνο κατά 2,1%-2,5%. Τέλος, εκτιμώταν επίσης αύξηση των Επενδύσεων ΠΚ κατά 9,0%, αύξηση των Εσα+ΣΔ κατά 0,5 δις € και σχετικά μικρή πτώση της κατανάλωσης της ΓΚ (μετά τη μεγάλη αύξησή της κατά 4,0% στο 3^ο τρίμηνο 2021).

Πίνακας 3. Η εξέλιξη του ΑΕΠ το 2021 και στο 1ο, το 2ο και το 3ο 3μηνο 2022 και εκτιμήσεις για το 4ο 3μηνο 2022 (Σταθερές τιμές 2015=100)																				
(σε € δισ.)	2021								2022*											
	1ο 3μηνο	%Δ	2ο 3μηνο	%Δ	3ο 3μηνο	%Δ	4ο 3μηνο	%Δ	2021	%Δ	1ο 3μηνο	%Δ	2ο 3μηνο	%Δ	3ο 3μηνο	%Δ	4ο 3μηνο*	%Δ	2022*	%Δ
Συνολική Κατανάλωση (α)	35,7	-5,7%	40,6	11,8%	41,9	4,4%	43,2	9,2%	161,4	4,9%	40,2	12,6%	43,4	7,0%	42,6	1,8%	44,0	1,7%	170,2	5,4%
Ιδιωτική Κατανάλωση	26,9	-8,1%	31,2	14,4%	32,9	4,5%	33,2	12,9%	124,2	5,8%	31,5	17,1%	34,1	9,4%	33,9	3,2%	33,9	1,9%	133,4	7,4%
Δημόσια κατανάλωση	8,8	2,9%	9,4	3,8%	9,0	4,0%	10,0	-1,4%	37,2	2,2%	8,7	-1,1%	9,3	-1,2%	8,7	-3,4%	10,1	1,0%	36,8	-1,1%
Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου (β)	5,0	16,6%	5,8	21,2%	5,9	16,7%	7,2	24,3%	23,9	20,0%	5,8	15,5%	6,4	10,0%	6,3	7,8%	7,7	5,8%	26,2	9,3%
Κατοικίες	0,6	31,8%	0,6	12,6%	0,6	72,0%	0,5	4,9%	2,3	27,3%	0,7	17,4%	0,7	15,4%	0,7	9,3%	0,5	10,0%	2,7	13,1%
Λοιπές Κατασκευές	1,0	9,6%	1,3	19,5%	1,4	13,8%	2,0	4,2%	5,7	10,8%	1,4	38,0%	1,5	16,5%	1,7	19,8%	2,3	15,9%	6,9	20,9%
Εξοπλισμός (μηχαν., Τεχν. και μεταφορικός)	2,4	24,6%	2,7	31,4%	2,6	17,7%	3,6	56,4%	11,3	33,2%	2,6	10,4%	2,9	8,9%	2,7	3,8%	3,6	-2,2%	11,8	4,4%
Λοιπές	1,0	1,6%	1,2	8,0%	1,2	0,9%	1,2	0,4%	4,6	2,7%	1,1	4,6%	1,2	2,0%	1,3	1,8%	1,3	12,0%	4,8	5,1%
Μεταβολή Αποθεμάτων (γ)	3,7	-0,5%	1,2	586,5%	0,3	-52,9%	1,0	253,0%	6,2	27,2%	4,3	18,2%	1,4	15,5%	0,8	137,3%	1,2	23,3%	7,7	25,1%
Στατιστικές Διαφορές (δ)	0,0	-87,4%	-0,1	101,5%	-0,3	#####	-0,1	135,1%	-0,6	165,3%	-0,2	1121,5%	-0,3	277,5%	0,0	-109%	-0,1	-55%	-0,6	8,2%
Εγώρια Τελική Ζήτηση (ε)=(α)+(β)+(γ)+(δ)	44,3	-2,9%	47,5	15,2%	47,8	4,1%	51,4	12,4%	190,9	7,0%	50,0	12,9%	50,8	7,0%	49,8	4,2%	52,8	2,8%	203,4	6,6%
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	13,1	-1,6%	15,3	25,1%	22,9	47,4%	16,9	21,9%	68,3	24,1%	14,2	7,8%	18,0	17,6%	23,0	0,5%	17,4	2,8%	72,6	6,3%
Εισαγωγές Αγαθών & υπηρεσιών	16,9	-5,8%	18,8	25,5%	20,3	22,1%	21,8	31,4%	77,8	17,7%	19,9	17,8%	21,5	14,4%	21,4	5,2%	23,0	5,4%	85,8	10,2%
Ισοζύγιο Αγαθών & Υπηρεσιών (στ)	-3,7	-18,2%	-3,5	27%	2,6	-327,5%	-4,9	80,6%	-9,6	-14,1%	-5,7	52,8%	-3,5	1%	1,6	-36,9%	-5,6	14,4%	-13,2	38,0%
ΑΕΠ, σταθερές τιμές αγοράς 2015 (ε)+(στ)	40,6	-1,16%	44,0	14,3%	50,3	12,43%	46,5	8,16%	181,3	8,43%	44,3	9,25%	47,3	7,54%	51,4	2,15%	47,2	1,59%	190,2	4,90%
Συμβολή στην αύξηση του ΑΕΠ (%)																				
Ιδιωτική κατανάλωση	-5,81		10,24			3,17		8,85		4,05		11,34			2,07			1,36		5,08
Δημόσια Κατανάλωση	0,60		0,90			0,78		-0,34		0,48		-0,25		-0,26		-0,60		0,22		-0,23
Επενδύσεις		1,73		2,64		1,88		3,30		2,38		1,91		1,32		0,91		0,90		1,23
Κατοικίες		0,35		0,18		0,60		0,05		0,30		0,26		0,22		0,12		0,10		0,17
Μεταβολή Αποθεμάτων		-0,05		2,64		-0,86		1,65		0,79		1,65		0,42		0,93		0,50		0,86
Στατιστικές Διαφορές		0,33		-0,12		-0,74		-0,24		-0,21		-0,54		-0,56		0,72		0,13		-0,02
Καθαρές Εξαγωγές		2,03		-1,96		8,21		-5,06		0,94		-4,86		-0,05		-1,87		-1,51		-2,01
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών		-0,51		7,99		16,43		7,93		7,93		2,53		6,12		0,22		1,02		2,37
Εισαγωγές Αγαθών & υπηρεσιών		2,54		-9,95		-8,23		-12,13		-6,98		-7,38		-6,17		-2,09		-2,54		-4,38
ΑΕΠ, σταθερές τιμές αγοράς 2015 (% Δ)		-1,16		14,34		12,43		8,16		8,43		9,25		7,54		2,15		1,59		4,90

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, * Εκτιμήσεις INSETE

(ii) Ωστόσο, η ΕΛΣΤΑΤ εκτίμησε την αύξηση του ΑΕΠ ακόμη χαμηλότερα, στο 2,15% στο 3^ο τρίμηνο 2022, και αυτό παρά τη (μεγαλύτερη του αναμενομένου) αύξηση της ΙΚ κατά 3,16%, των επενδύσεων ΠΚ κατά 7,77%, των Εσα+ΣΔ κατά € 0,83 δις και, συνολικά, της ΕΤΔ κατά 4,23%, με θετική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 4,02 π.μ.

(iii) Αυτή η μικρότερη του αναμενομένου αύξηση του ΑΕΠ, με βάση τις εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ, οφείλεται αποκλειστικά στην τεράστια αρνητική επίπτωση των καθαρών εξαγωγών στην αύξηση του ΑΕΠ κατά -1,87% π.μ.. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, οι εξαγωγές Α&Υ σημείωσαν ελάχιστη αύξηση κατά μόλις 0,49% (με ελάχιστη θετική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,22 π.μ.), ενώ οι εισαγωγές Α&Υ αυξήθηκαν για μια ακόμη φορά δυναμικά κατά 5,19% (με σημαντική αρνητική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ κατά -2,09

π.μ.). Διαψεύστηκαν, επομένως, όλες οι αναλύσεις που θεωρούσαν ότι το ΑΕΠ θα σημειώνε μεγάλη αύξηση και στο 3^ο τρίμηνο 2022 λόγω της πολύ μεγαλύτερης του αναμενομένου αύξησης των εσόδων από τον τουρισμό. Η αύξηση των εσόδων από τον εισερχόμενο τουρισμό πράγματι σημειώθηκε και ήταν πράγματι εντυπωσιακή, κατά 40,5% (ή κατά € 3,07 δις) σε τρέχουσες τιμές στο 3^ο τρίμηνο 2022, αλλά οι εξαγωγές Α&Υ σε σταθερές τιμές και σε όρους Εθνικών Λογαριασμών αυξήθηκαν ελάχιστα κατά 0,49%.

Η ανωτέρω εξέλιξη δεν πέρασε απαρατήρητη. Τέθηκε από πολλούς αναλυτές (βλέπε, π.χ., το Insider.gr και την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος) εύλογα το ερώτημα για το που εξαφανίστηκαν οι σημαντικά αυξημένες εισπράξεις από τον εισερχόμενο τουρισμό:

Ήδη από το 2^ο τρίμηνο 2022 είχε γίνει εμφανής ο τρόπος με τον οποίο «εξαφανίζονταν» - σε σταθερές τιμές και σε όρους Εθνικών Λογαριασμών - οι εισπράξεις από τον εισερχόμενο τουρισμό, που σημείωσαν πράγματι εντυπωσιακή και πολύ μεγαλύτερη του αναμενομένου αύξηση (κατά 80,2% στο εννεάμηνο 2022 και κατά 40,5% στο 3^ο τρίμηνο 2022) σε τρέχουσες τιμές. Ο μηχανισμός ήταν η τεράστια αύξηση, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ, των αποπληθωριστών - ιδιαίτερα των εσόδων από εξαγωγές υπηρεσιών (που συμπεριλαμβάνουν τα έσοδα από τον εισερχόμενο τουρισμό, από τις διεθνείς μεταφορές και από τις λοιπές υπηρεσίες), και, σε σημαντικά μικρότερο βαθμό, και τις πληρωμές για εισαγωγές υπηρεσιών. Ειδικότερα:

Οι αυξήσεις των εσόδων από τις εξαγωγές υπηρεσιών και των πληρωμών για εισαγωγές υπηρεσιών σε σταθερές τιμές και σε όρους Εθνικών Λογαριασμών περιορίζονται: (1) από τη μεγάλη πράγματι αύξηση των εξαγωγών και των εισαγωγών υπηρεσιών σε τρέχουσες τιμές, και (2) από τις τεράστιες αυξήσεις των σχετικών αποπληθωριστών, που (για κάποιο λόγο) εκτιμώνται από την ΕΛΣΤΑΤ να είναι αφενός τεράστιες (υπέρ-διπλάσιες από τον πληθωρισμό με βάση το ΔΤΚ) και αφετέρου σημαντικά μεγαλύτερες στον αποπληθωρισμό των εσόδων από εξαγωγές υπηρεσιών, από ότι στον αποπληθωρισμό των πληρωμών για εισαγωγές υπηρεσιών.

Έτσι, ο αποπληθωριστής των εσόδων από εξαγωγές υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 25,9% στο εννεάμηνο 2022 και κατά 24,57% στο 3^ο τρίμηνο 2022, ενώ ο αποπληθωριστής των πληρωμών για εισαγωγές υπηρεσιών αυξήθηκε κατά 21,7% στο εννεάμηνο 2022 και κατά μόλις 17,64% στο 3^ο τρίμηνο 2022. Επομένως, παρά το ότι τα έσοδα από εξαγωγές υπηρεσιών αυξήθηκαν στο εννεάμηνο 2022 κατά 43,4% (3^ο τρίμηνο 2022: 26,43%) σε τρέχουσες τιμές, σε σταθερές τιμές αυξήθηκαν μόνο κατά 13,8% (3^ο τρίμηνο 2022: 1,5%).

Η ΕΛΣΤΑΤ δεν ανακοινώνει τον αποπληθωριστή των εσόδων από τον τουρισμό. Ωστόσο, εκτιμάται ότι όταν η αύξηση του αποπληθωριστή του συνόλου των εσόδων από εξαγωγές υπηρεσιών ανέρχεται στο εννεάμηνο 2022 στο 25,9% (3^ο τρίμηνο 2022: 24,57%), η αύξηση του αποπληθωριστή των εσόδων από τον εισερχόμενο τουρισμό δεν μπορεί να είναι χαμηλότερη του 18% (3^ο τρίμηνο 2022: 19%), και αυτό με τους αποπληθωριστές των εσόδων από τις διεθνείς μεταφορές και τις λοιπές υπηρεσίες να αυξάνουν με ποσοστά που υπερβαίνουν το 35%.

Το πρώτο ερώτημα είναι γιατί τα έσοδα από τον Τουρισμό και τα έσοδα από τις διεθνείς μεταφορές αποπληθωρίζονται με αποπληθωριστή αυξημένο κατά 25%, όταν ο πληθωρισμός στην Ελλάδα με βάση το ΔΤΚ δεν υπερβαίνει το 10,12% στο εννεάμηνο 2022 (3^ο τρίμηνο 2022: 11,6%) και ο πληθωρισμός με βάση τον αποπληθωριστή του ΑΕΠ το 7,66% στο εννεάμηνο 2022 (3^ο τρίμηνο 2022: 7,32%).

Το δεύτερο ερώτημα είναι γιατί οι αποπληθωριστές των πληρωμών για εισαγωγές υπηρεσιών αυξάνουν σημαντικά λιγότερο από τους αποπληθωριστές των εσόδων από εξαγωγές υπηρεσιών, παρά το ότι οι πληρωμές αυτές αποτελούνται κατά πολύ μεγάλο ποσοστό (κατά 92,5% στο 3^ο τρίμηνο 2022) από πληρωμές για διεθνείς μεταφορές και για λοιπές υπηρεσίες.

Το βέβαιο είναι ότι το πραγματικό εισόδημα του Έλληνα ξενοδόχου ή εστιατορά, ή ταξιδιωτικού πράκτορα, ή των εργαζομένων στον τουρισμό, ή ακόμη και των Ελλήνων κατοίκων που εισπράττουν εισοδήματα (μισθούς ή κέρδη) από τις διεθνείς μεταφορές, είναι η αύξηση των εσόδων από τις πηγές αυτές αποπληθωρισμένων με το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ). Αυτή είναι η αγοραστική δύναμη που αποκτούν και αυτή τοποθετούν σε καταθέσεις στις Τράπεζες, ή δαπανούν σε ιδιωτική κατανάλωση και σε εισαγωγές Α&Υ. Αυτά είναι τα εισοδήματα που προσδιορίζουν την πολύ μεγάλη αύξηση των εισαγωγών Α&Υ (πραγματικά στοιχεία).

Όσον αφορά την αύξηση των εξαγωγών και των εισαγωγών αγαθών στο 3^ο τρίμηνο 2022, η ΕΛΣΤΑΤ την εκτιμά (σε σταθερές τιμές και σε όρους Εθνικών Λογαριασμών), στο 1,5% και 14,3% αντίστοιχα στο εννεάμηνο 2022 και στο -0,4% και 8,75% αντίστοιχα στο 3^ο τρίμηνο 2022. Και στην περίπτωση αυτή σημειώνεται ότι η αύξηση των εσόδων από εξαγωγές αγαθών ήταν στο 41,4% στο εννεάμηνο 2022 και στο 43,7% στο 3^ο τρίμηνο 2022, αλλά σε σταθερές τιμές διαμορφώθηκε στο ελάχιστο 1,5% στο εννεάμηνο 2022 και στο -0,4% στο 3^ο τρίμηνο 2022. Αυτό συνέβη λόγω της τεράστιας αύξησης του σχετικού αποπληθωριστή κατά 39,2% στο εννεάμηνο 2022 και κατά 44,35% στο 3^ο τρίμηνο 2022. Αντίστοιχα, η αύξηση του αποπληθωριστή των εισαγωγών αγαθών ήταν μόνο 29,0% στο εννεάμηνο 2022 και στο 30,05% στο 4^ο τρίμηνο 2022. Επομένως, και στο εννεάμηνο 2022 και ιδιαίτερα στο 3^ο τρίμηνο 2022, η αύξηση των εξαγωγών και των εισαγωγών αγαθών σε σταθερές τιμές και σε όρους Εθνικών Λογαριασμών προσδιορίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό, όχι από την πολύ μεγάλη αύξησή τους σε τρέχουσες τιμές (πραγματικά στοιχεία) αλλά από τις εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ για την αύξηση των αντίστοιχων αποπληθωριστών. Για παράδειγμα, η απόκλιση της αύξησης των εξαγωγών Α&Υ κατά 0,49% και των εισαγωγών Α&Υ κατά 5,19%, οφείλεται αποκλειστικά στο ότι σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ ο αποπληθωριστής των εξαγωγών Α&Υ αυξήθηκε κατά 32,8%, ενώ ο αποπληθωριστής των εισαγωγών Α&Υ αυξήθηκε μόνο κατά 26,89% (32,8%-26,89% = 5,91%).

Τα ανωτέρω εξηγούν πως προέκυψε η τεράστια αρνητική επίπτωση των καθαρών εξαγωγών στην αύξηση του ΑΕΠ κατά -1,87 π.μ. στο 3^ο τρίμηνο 2022, και ιδιαίτερα η ελάχιστη αύξηση των εξαγωγών Α&Υ κατά 0,49%, παρά την εκρηκτική αύξηση των εσόδων από τον εισερχόμενο τουρισμό (αλλά και των εσόδων από εξαγωγές αγαθών) σε τρέχουσες τιμές. Αυτή η τεράστια αρνητική επίπτωση των καθαρών εξαγωγών ήταν ο βασικός συντελεστής της πολύ μικρότερης του αναμενομένου αύξησης του ΑΕΠ σε αυτό το τρίμηνο κατά 2,15% (μέση πρόβλεψη των αναλυτών: άνω του 4,0%).

Η εκτίμηση του ΑΕΠ από την πλευρά της παραγωγής: Από πολλές πλευρές (και από την ΕΛΣΤΑΤ) η χαμηλότερη του αναμενομένου αύξησης του ΑΕΠ κατά 2,15% στο 3^ο τρίμηνο 2022 αποδόθηκε στην αφαίρεση από τη Συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, η οποία αυξήθηκε κατά 4,59% στο 3^ο τρίμηνο 2022, των επιδοτήσεων (που ήταν αυξημένες κατά € 1,78 δις στο τρίμηνο αυτό λόγω των πλουσιοπάροχων επιδοτήσεων των τιμών των προϊόντων ενέργειας) και την πρόσθεση των φόρων (που ήταν αυξημένοι κατά € 1,05 δις, αλλά δεν συμπεριλάμβαναν ακόμη τα έσοδα του κράτους από την φορολόγηση των

υπερκερδών των εταιρειών ενέργειας). Το INSETE εκτιμά ότι η αφαίρεση ενός τόσο σημαντικού ποσού επιδοτήσεων πράγματι μείωσε σημαντικά την αύξηση του ΑΕΠ στο 3^ο τρίμηνο 2022, λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι τα έσοδα από την υπερφορολόγηση των κερδών των επιχειρήσεων ενέργειας δεν έχουν ακόμη καταγραφεί. Ωστόσο, μείωση της αύξησης του ΑΕΠ υπήρξε (στο βαθμό που υπήρξε) κατά κύριο λόγο διότι η επίπτωση των επιδοτήσεων στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας των βασικών τομέων της οικονομίας δεν έχει επίσης καταγραφεί πλήρως και αναμένεται να επηρεάσει επόμενα τρίμηνα. Σε κάθε περίπτωση, η μειωμένη αύξηση του ΑΕΠ στο 2,15% στο 3^ο τρίμηνο 2022 από την πλευρά της παραγωγής, επικυρώθηκε από την πλευρά της δαπάνης, ενδεχομένως, και με την υπερβολική αύξηση των αποπληθωριστών των εσόδων από εξαγωγές υπηρεσιών.

Συμπερασματικά, τα στοιχεία του 3^{ου} τριμήνου 2022 δεν δικαιολογούν εκτιμήσεις περί επιβράδυνσης (ή «απότομου φρεναρίσματος») της οικονομίας σε αυτό το τρίμηνο σε σχέση με τα προηγούμενα 3μηνα, αν και, ακόμη και αν συνέβαινε αυτή η επιβράδυνση, θα ήταν απόλυτα δικαιολογημένη στα πλαίσια της παγκόσμιας ενεργειακής κρίσης και της εκρηκτικής αύξησης του πληθωρισμού. Η αύξηση της ΙΚ ήταν σημαντική κατά 3,16% και στο 3^ο τρίμηνο 2022 (εννεάμηνο 2022: 9,43%). Επίσης, σημαντική ήταν και η αύξηση των επενδύσεις ΠΚ (+7,77%), παρά το ότι επηρεάστηκαν αρνητικά από την ενεργειακή κρίση και την τεράστια αύξηση των τιμών των κατασκευαστικών υλικών, και σημαντική ήταν και η αύξηση των ΕσΑ+ΣΔ κατά € 0,83 δις στο 3^ο τρίμηνο 2022. Η μεγάλη μείωση της κατανάλωσης της ΓΚ κατά -3,36% (που αφαιρέσε από την αύξηση του ΑΕΠ -0,60 π.μ.) οφείλεται, προφανώς, στην υψηλή της βάση στο 3^ο τρίμηνο 2021 (+4,0%). Τέλος, μια οικονομία στην οποία τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές Α&Υ αυξήθηκαν στο 3^ο τρίμηνο κατά 33,5% σε τρέχουσες τιμές, δεν βρίσκεται σε επιβράδυνση της ανάπτυξής της, ανεξάρτητα από τον τρόπο υπολογισμού τους σε σταθερές τιμές και όρους Εθνικών Λογαριασμών.

3. Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΑΕΠ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2013 - 2021

Η αύξηση του ΑΕΠ το 2022 προσδιορίζεται σε σημαντικό βαθμό από τα πολύ μεγάλα θετικά αποτελέσματα από την εξαιρετικά χαμηλή του βάση το 2021 (base effects), η οποία προέκυψε από την εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ για την ελάχιστη αύξησή του (μετά από αλληπάλληλες περικοπές της ΙΚ) στην περίοδο 2021/2013, κατά μόλις 3,11% (ή με ΜΕΡΜ 0,38%).

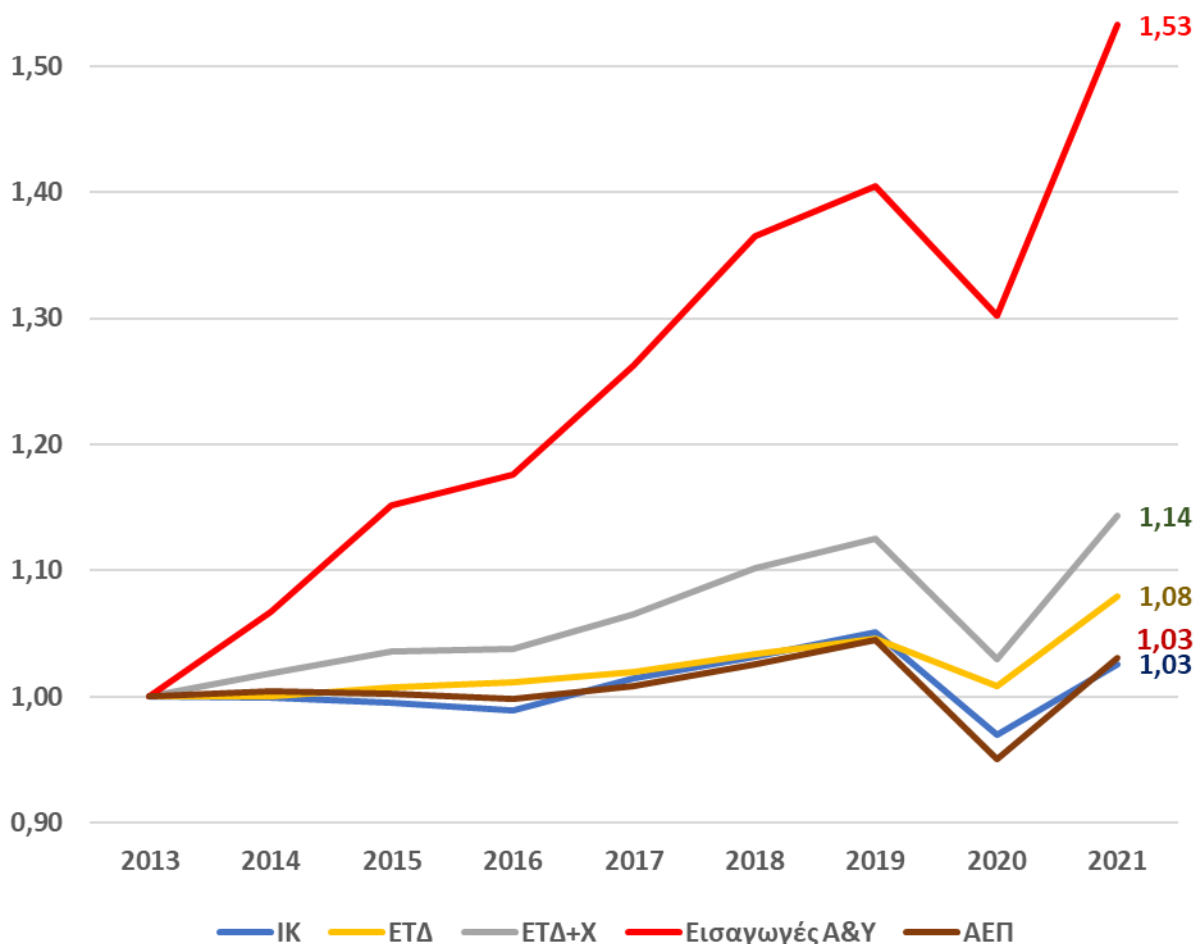
Πίνακας 4. Εξέλιξη του ελληνικού ΑΕΠ και βασικών συνιστωσών του (2010-2021)												
	ΑΕΠ		ΙΚ		ΕΤΔ		Εξαγωγές Α&Υ (Χ)		Εισαγωγές Α&Υ (Μ)		ΕΤΔ+Χ	
	Εκατ. €	%Δ	Εκατ. €	%Δ	Εκατ. €	%Δ	Εκατ. €	%Δ	Εκατ. €	%Δ	Εκατ. €	%Δ
2010	216.113		148.406		229.985		47.721		61.594		277.707	
2011	194.179	-10,1%	135.545	-8,7%	201.837	-12,2%	48.026	0,6%	55.684	-9,6%	249.863	-10,0%
2012	180.418	-7,1%	125.284	-7,6%	184.064	-8,8%	48.968	2,0%	52.614	-5,5%	233.033	-6,7%
2013	175.879	-2,5%	121.000	-3,4%	176.820	-3,9%	49.843	1,8%	50.785	-3,5%	226.663	-2,7%
2014	176.715	0,5%	120.876	-0,1%	176.972	0,1%	53.954	8,2%	54.211	6,7%	230.926	1,9%
2015	176.369	-0,2%	120.454	-0,3%	178.174	0,7%	56.661	5,0%	58.467	7,9%	234.835	1,7%
2016	175.510	-0,5%	119.720	-0,6%	178.810	0,4%	56.426	-0,4%	59.727	2,2%	235.237	0,2%
2017	177.426	1,1%	122.708	2,5%	180.329	0,8%	61.229	8,5%	64.131	7,4%	241.558	2,7%
2018	180.387	1,7%	124.854	1,7%	182.901	1,4%	66.812	9,1%	69.326	8,1%	249.712	3,4%
2019	183.786	1,9%	127.226	1,9%	185.046	1,2%	70.076	4,9%	71.337	2,9%	255.122	2,2%
2020	167.238	-9,0%	117.395	-7,7%	178.393	-3,6%	54.996	-21,5%	66.151	-7,3%	233.388	-8,5%
2021	181.343	8,4%	124.165	5,8%	190.921	7,0%	68.252	24,1%	77.829	17,7%	259.172	11,0%
ΜΕΡΜ 2019/2013	0,7%		0,8%		0,8%		5,8%		5,8%		2,0%	
%Δ 2022/2013	-4,9%		-3,0%		0,9%		10,3%		30,3%		3,0%	
ΜΕΡΜ 2020/2013	-0,7%		-0,4%		0,1%		1,4%		3,8%		0,4%	
%Δ 2021/2013	3,1%		2,6%		8,0%		36,9%		53,3%		14,3%	
ΜΕΡΜ 2021/2013	0,4%		0,3%		1,0%		4,0%		5,5%		1,7%	
ΜΕΡΜ 2021/2019	-0,7%		-1,2%		1,6%		-1,3%		4,5%		0,8%	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Συνολικά, η ελάχιστη αύξηση του ΑΕΠ στην περίοδο 2021/2013 προσδιορίστηκε από την ΕΛΣΤΑΤ ως ακολούθως (βλέπε το Διάγραμμα 1., και τον Πίνακα 4.): Στην περίοδο 2021/2013 οι εισαγωγές Α&Υ (πραγματικά στοιχεία) αυξήθηκαν εκρηκτικά κατά 53,25% (ή με ΜΕΡΜ 5,48%), αλλά η αύξηση της ΙΚ ήταν μόλις 2,62% (2020/2013: -2,98%), της ΕΤΔ 7,97% (2020/2013: 0,89%), του αθροίσματος ΕΤΔ+Χ 14,34% (2020/2013: 0,42%) και του ΑΕΠ 3,11% (2020/2013: -4,91%).

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω εντελώς ασύμβατων εξελίξεων των βασικών συνιστωσών του ΑΕΠ στην περίοδο 2021/2013, ο λόγος $\{\Delta M/\Delta(ΕΤΔ+Χ)\}=\chi$ (το περιεχόμενο σε εισαγωγές της αύξησης του αθροίσματος ΕΤΔ+Χ), εκτιμήθηκε από την ΕΛΣΤΑΤ στο εξωπραγματικά υψηλό $\chi=72,2\%$ το 2019/2013, στο ακραία εκτός ορίων ποσοστό $\chi=228,5\%$ το 2020/2013 και στο ακόμη πιο εξωπραγματικά υψηλό (από την περίοδο 2019/2013) $\chi=83,2\%$ στην περίοδο 2021/2013.

Διάγραμμα 1. Εξέλιξη ΑΕΠ και βασικών συνιστωσών του
(2013 = 100)

Το ΙΝΣΕΤΕ από την πλευρά του εκτιμά ότι το πραγματικό import content ratio χ δεν μπορεί να ήταν υψηλότερο του 50,0% (αντί του 72,2%) στην περίοδο 2019/2013, του 64,5% στην περίοδο 2020/2013 (αντί του ακραία εκτός ορίων 228,5%) και του 51,8% (αντί του εξωπραγματικά υψηλού $\chi=83,2\%$) στην περίοδο 2021/2013. Με $\chi=51,8\%$ το 2021/2013 η αύξηση του ΑΕΠ θα ήταν με ΜΕΡΜ 1,7%, αντί της αύξησής του με ΜΕΡΜ 0,4% που εκτιμήθηκε από την ΕΛΣΤΑΤ (με $\chi=83,2\%$).

Γενικά, η μεγάλη υπερεκτίμηση του import content ratio στην περίοδο 2021/2013 σημαίνει στην πραγματικότητα τη μεγάλη υποεκτίμηση της ΙΚ και τελικά της μετρούμενης ΕΤΔ και του μετρούμενου ΑΕΠ, δεδομένου ότι οι εξαγωγές και οι εισαγωγές Α&Υ μετριοούνται με πραγματικά στοιχεία. Ειδικότερα, η τεράστια αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 53,3% στην περίοδο 2021/2013 προσδιορίζεται από αντίστοιχη - μεγάλη αύξηση της πραγματικής ιδιωτικής κατανάλωσης (ανεξάρτητα από την εκτιμώμενη στασιμότητα της ΙΚ) και τελικά από αντίστοιχη - μεγάλη αύξηση της πραγματικής ΕΤΔ και του πραγματικού ΑΕΠ.

4. Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΕΠ ΣΤΟ 4^ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2022 ΚΑΙ ΤΟ 2022

4.1. Βασικοί παράγοντες και εξελίξεις

Λαμβάνοντας υπόψη τα όσα προαναφέρθηκαν στα Κεφάλαια 1,2 και 3, εκτιμάται τώρα από το INSETE η αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,6% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κατά 4,9% το 2022. Η εξέλιξη αυτή προσδιορίζεται από τους ίδιους ουσιαστικά παράγοντες που περιόρισαν την αύξηση του ΑΕΠ στο 3^ο τρίμηνο 2022 στο 2,15% (από άνω του 3,5% που αναμενόταν).

(i) Ο πιο βασικός παράγοντας είναι η συνεχιζόμενη εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών Α&Υ και στο 4^ο τρίμηνο 2022, που εκτιμάται τώρα στο 5,4% (σε σταθερές τιμές και σε στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών), σε σχέση με το πολύ υψηλό επίπεδο τους στο 4^ο τρίμηνο 2021 (το οποίο ήταν αυξημένο κατά 31,40% έναντι του 4^{ου} τριμήνου 2020 και κατά 72,74% έναντι του 4^{ου} τριμήνου 2013). Η αρχική εκτίμηση ήταν για ελάχιστη αύξησή τους κατά μόλις 1,1%, ακριβώς λόγω του υπερδιογκωμένου επιπέδου τους στο 4^ο τρίμηνο 2021. Ωστόσο, τον Οκτώβριο 2022 καταγράφηκε και πάλι νέα εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών αγαθών κατά 42,5% σε τρέχουσες τιμές (που εκτιμώνται από την Τράπεζα της Ελλάδος σε 19,3% σε σταθερές τιμές), ενώ και οι εισαγωγές υπηρεσιών ήταν αυξημένες 32,4% σε τρέχουσες τιμές (που εκτιμώνται, προφανώς, άνω του 12% σε σταθερές τιμές). Οι εξελίξεις αυτές ανέτρεψαν εκ βάθρων τις έως τώρα προβλέψεις. Εκτιμάται τώρα αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 5,4% σε σταθερές τιμές και σε στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών στο 4^ο τρίμηνο 2022, όπως προαναφέρθηκε, και, τελικά αύξησή τους κατά 10,2% το 2022 (μετά την αύξησή τους κατά 12,1% στο εννεάμηνο 2022, κατά 17,66% το 2021/2020 και κατά 53,25% το 2021/2013).

(ii) Όσον αφορά την αύξηση των εξαγωγών Α&Υ κατά 2,8% στο 4^ο τρίμηνο 2022, έναντι του 4^{ου} τριμήνου 2021, όπου ήταν αυξημένες κατά 21,9% έναντι του 4^ο τρίμηνο 2020 και κατά 56,47% έναντι του 4^{ου} τριμήνου 2013. Ωστόσο τον Οκτώβριο 2022 οι εξαγωγές Α&Υ ήταν αυξημένες πολύ λιγότερο από τις εισαγωγές Α&Υ, καθώς οι μεν εξαγωγές αγαθών αυξήθηκαν κατά 28,3% σε τρέχουσες τιμές (ή κατά μόλις 0,5% σε σταθερές τιμές), οι δε εξαγωγές υπηρεσιών ήταν αυξημένες μόνο κατά 10,7% σε τρέχουσες τιμές (ή κατά -4,5% σε σταθερές τιμές). Εκτιμάται επομένως τώρα σχετικά μικρή αύξηση των εξαγωγών Α&Υ κατά 2,8% σε σταθερές τιμές και σε στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών στο 4^ο τρίμηνο 2022 (όσο περίπου ήταν και οι αρχικές εκτιμήσεις – πριν τα στοιχεία του Οκτωβρίου 2022). Μετά από αυτό, η αύξηση των εξαγωγών Α&Υ το 2022 εκτιμάται τώρα στο πολύ χαμηλότερο του αναμενομένου (και πολύ χαμηλότερο από την αύξηση των εισαγωγών Α&Υ) 6,3% (μετά την αύξησή τους κατά 7,5% στο εννεάμηνο 2022, κατά 21,4% το 2021/2020 και κατά 36,93% το 2021/2013).

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η επίπτωση των καθαρών εξαγωγών στην αύξηση του ΑΕΠ αναμένεται να είναι και πάλι σημαντικά αρνητική και στο 4^ο τρίμηνο 2022, στις -1,51 π.μ. (και πάλι λόγω της πολύ μεγαλύτερης του αναμενομένου αύξησης των εισαγωγών Α&Υ κατά 5,4%), μετά την τεράστια αρνητική επίπτωσή τους κατά -5,06 π.μ. στο 4^ο τρίμηνο 2021.

Συνολικά, παρά τα τεράστια αρνητικά base effects που προοιωνίζονταν αναλογικά μικρή αύξηση των εισαγωγών Α&Υ το 2022 και παρά τις πολύ θετικές προοπτικές και τα θετικά base effects που προοιωνίζονταν μια πολύ μεγάλη αύξηση των εξαγωγών Α&Υ το 2022, στην πραγματικότητα η αύξηση των εξαγωγών Α&Υ το 2022 εκτιμάται τώρα στο πολύ κατώτερο του αναμενομένου 6,3%, ενώ η αύξηση των εισαγωγών Α&Υ εκτιμάται για μια ακόμη φορά (όπως συμβαίνει κάθε χρόνο από το 2014) στο πολύ υψηλότερο του

αναμενόμενου 10,2%. Αυτό συνεπάγεται μια πολύ μεγάλη αρνητική επίπτωση (αναμενόταν σημαντική θετική επίπτωση) των καθαρών εξαγωγών στην αύξηση του ΑΕΠ το 2022, που ανέρχεται στις -2,0 π.μ., μετά την ελάχιστη θετική επίπτωσή τους κατά 0,9 π.μ. το 2021 και την τεράστια αρνητική επίπτωσή τους κατά -5,4 π.μ. το 2020 (όπου είχαν καταποντιστεί οι εξαγωγές Α&Υ λόγω του Covid-19).

Είναι προφανές ότι η αύξηση του ΑΕΠ στην Ελλάδα εκτιμάται ότι θα περιοριστεί περαιτέρω στο 1,6% στο 4^ο τρίμηνο 2022, από 2,15% στο 3^ο τρίμηνο 2022, όχι λόγω του πολέμου στην Ουκρανία, του υψηλού πληθωρισμού, της ενεργειακής κρίσης και των αυξημένων επιτοκίων, αλλά λόγω της συνεχιζόμενης εκρηκτικής αύξησης των εισαγωγών Α&Υ που θα διαμορφωθούν το 2022 στα € 85,77 δις, κατά € 35 δις υψηλότερα από ότι ήταν το 2013 (σε σταθερές τιμές) και κατά € 22 δις υψηλότερα από το 2019 (πριν από την Δημοσιονομική κρίση και την κρίση δημοσίου χρέους).

(iii) Η απώλεια των ανωτέρω -1,5 π.μ. από τις καθарές εξαγωγές στο 4^ο τρίμηνο 2022 και των -2,01 π.μ. το 2022 δεν είναι φυσικά εύκολο να καλυφθούν από την αύξηση της ΕΤΔ που εκτιμάται τώρα στο αξιοσημείωτο 2,8% στο 4^ο τρίμηνο 2022, με επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,1 π.μ., και στο 6,6% το 2022, με επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 6,9 π.μ. Η αύξηση αυτή της ΕΤΔ στο 4^ο τρίμηνο 2022 και το 2022 προσδιορίζεται από τα ακόλουθα:

(1) Όσον αφορά την εξέλιξη της ΙΚ, η μεγάλη αύξησή της κατά 9,4% στο εννεάμηνο 2022 (3^ο τρίμηνο 2022: 3,2%) συνεπάγεται, εκτός των όσων προαναφέρθηκαν (σχετικά με τους παράγοντες που συνέβαλαν σε αυτή την εξέλιξη), και υψηλή καταναλωτική διάθεση των Ελληνικών νοικοκυριών (παρά τον υψηλό πληθωρισμό), που δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι θα διακοπεί απότομα από το 4^ο τρίμηνο 2022. Επίσης, η ΙΚ θα αυξηθεί στο 4^ο τρίμηνο 2022, έναντι του επιπέδου της στο 4^ο τρίμηνο 2021 το οποίο ήταν αυξημένο μόλις κατά 2,67% έναντι του 4^{ου} τριμήνου 2013 (όταν στην ίδια περίοδο η αύξηση των εισαγωγών Α&Υ ήταν κατά 72,74%, όπως προαναφέρθηκε). Με αυτά τα δεδομένα η αύξηση της ΙΚ εκτιμάται τώρα στο 1,9% στο 4^ο τρίμηνο 2022 (με δεδομένη και την εκτίμηση για αύξηση των εισαγωγών Α&Υ κατά 5,4%) – παρά την θεωρούμενη σημαντική αρνητική επίπτωση στη ΙΚ από τον υψηλό πληθωρισμό (4^ο τρίμηνο 2022: 8,63%, 2022: 9,74%) και από τον πόλεμο στην Ουκρανία. Αυτό συνεπάγεται την αύξηση της ΙΚ κατά 7,4% το 2022 (με την αύξηση των εισαγωγών Α&Υ στο 10,2%).

(2) Οι Επενδύσεις ΠΚ εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 5,8% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κατά 9,3% το 2022. Εκτός των όσων προαναφέρθηκαν σχετικά με την εντατικοποίηση της διαδικασίας υλοποίησης των επενδυτικών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το RRF και τα ΕΣΠΑ και εκείνων που σχετίζονται με τις ιδιωτικοποιήσεις και γενικά των επιχειρηματικών επενδύσεων και των επενδύσεων σε κατοικίες, όσον αφορά τις επενδύσεις της ΓΚ σημειώνονται και τα ακόλουθα: Το 2021 καταγράφηκε σημαντική αύξηση των επενδύσεων της Γενικής Κυβέρνησης (ΓΚ) κατά 25,7% (ή κατά € 1,33 δις.), μετά την αύξησή τους κατά 13,3% το 2020. Το 2022 εκτιμάται νέα σημαντική αύξηση των επενδύσεων αυτών. Ήδη, ο Π2022 προβλέπει δαπάνες για απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων ύψους € 3,55 δις. το 2022, έναντι € 2,67 δις. το 2021.

(iii) Οι Επενδύσεις σε Αποθέματα και οι Στατιστικές Διαφορές (ΕσΑ+ΣΔ) εκτιμάται τώρα ότι θα αυξηθούν κατά € 0,29 δις στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κατά € 1,51 δις. το 2022 (εννεάμηνο 2022: € 1,22 δις, 2021: € 0,98 δις.). Επίσης, η κατανάλωση της ΓΚ εκτιμάται να είναι μειωμένη κατά -1,1% το 2022 (4^ο τρίμηνο 2022: 1,0%, εννεάμηνο 2022: -1,9%).

Τα ανωτέρω, συνεπάγονται την εκτίμηση για αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,6% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κατά 4,9% το 2022 (εννεάμηνο 2022: 6,04%). Το import content ratio της αύξησης του αθροίσματος της ΕΤΔ+Χ (κατά 2,8% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κατά 6,49% το 2022) διαμορφώνεται και πάλι στο πολύ υψηλό $\chi=61,43\%$ στο 4^ο τρίμηνο 2022 - λόγω της εκτίμησης για πολύ μεγάλη και πάλι αύξηση των εισαγωγών Α&Υ και στο τρίμηνο αυτό, και στο $\chi=47,18\%$ το 2022 (εννεάμηνο 2022: $\chi=45,35\%$). Αυτό το $\chi=47,18\%$ το 2022/2021, διαμορφώνεται τελικά και πάλι σε υψηλότερο επίπεδο από τις έως πρόσφατα εκτιμήσεις, κυρίως λόγω της πολύ χαμηλότερης από ότι αναμενόταν αύξησης των εξαγωγών Α&Υ (6,3%) και της τεράστιας και πάλι αύξησης των εισαγωγών Α&Υ (10,2%). Με το $\chi=47,18\%$ το 2022/2021, το import content ratio το 2022/2019 και στο 2022/2013 μειώνονται στο 69,12% και 70,91 αντίστοιχα (από 160,31% και 83,19% αντίστοιχα το 2021/2019 και το 2021/2013) και υλοποιούνται σε σχετικά μικρό βαθμό (λόγω της μεγάλης και πάλι αύξησης των εισαγωγών Α&Υ κατά 10,2% το 2022), τα σημαντικά base effects που υπήρχαν από το υπέρμετρα χαμηλό και δραστικά υποεκτιμημένο επίπεδο του ΑΕΠ το 2021. Σημειώνεται έτσι το 2022 ένα μικρό σχετικά βήμα προς την εκλογίκευση της σχετικής εξέλιξης των βασικών συνιστωσών του ΑΕΠ στην Ελλάδα, αλλά τα import content ratios στις περιόδους 2022/2019 και 2022/2013 εξακολουθούν να είναι σημαντικά υπερεκτιμημένα και εξακολουθούν να συνεπάγονται μεγάλη υποεκτίμηση και του ΑΕΠ του 2022 και σημαντικά θετικά base effects που θα συμβάλουν ουσιαστικά στην εκτιμώμενη τώρα αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,0% το 2023 και κατά 3,2% το 2024³.

Συμπερασματικά, η μεγάλη αύξηση του ΑΕΠ κατά 6,04% και της ΙΚ κατά 9,43% στο εννεάμηνο 2022, δείχνουν ότι οι εκτιμήσεις σχετικά με τη μεγάλη υποεκτίμηση του ΑΕΠ το 2021 στηρίζονταν σε στέρεες βάσεις. Ειδικότερα, η αύξηση της ΙΚ κατά 9,43% στο εννεάμηνο 2022 (υπό την αρνητική επίπτωση του πολέμου στην Ουκρανία και τη συνεπαγόμενη ενεργειακή κρίση και την εκρηκτική αύξηση του πληθωρισμού), μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο από το πού χαμηλό επίπεδο της στο εννεάμηνο 2021. Κάποιος βαθμός συμβατότητας μεταξύ του εκτιμώμενου από την ΕΛΣΤΑΤ ρυθμού αύξησης της ΙΚ και του ρυθμού αύξησης των εισαγωγών Α&Υ (πραγματικά στοιχεία) έπρεπε να αποκατασταθεί, και, ενδεχομένως, η διαδικασία αυτή να άρχισε από το εννεάμηνο 2022 (με την ελπίδα ότι δεν θα υπάρξει νέα περικοπή της ΙΚ του 2022 με τη 2^η Εκτίμηση του ΑΕΠ του 2022 τον Οκτώβριο του 2023). Αυτή η διαδικασία είναι επίσης απόλυτα αναγκαίο να συνεχιστεί και στο 4^ο τρίμηνο 2022, και το 2023 και το 2024 και ακόμη και στην περίοδο 2025-2030, ενισχύοντας ανάλογα την αύξηση του ΑΕΠ – αλλά, το κυριότερο, αποκαθιστώντας κάποιο ελάχιστο βαθμό συμβατότητας στην εξέλιξη της ΙΚ (και της ΕΤΔ, και του αθροίσματος ΕΤΔ+Χ, και, τελικά, και του ΑΕΠ) σε σχέση με την εκρηκτική πορεία αύξησης των εισαγωγών Α&Υ (βλέπε το Διάγραμμα 1., και τον Πίνακα 4.).

Ειδικότερα, η εκτίμηση του INSETE για την αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,0% το 2023 και κατά 3,2% το 2024, στηρίζεται στην εκτίμηση ότι τα import content ratios, δηλαδή τα ποσοστά χ , θα διαμορφωθούν στο $\chi=37,55\%$ το 2023/2022 και στο $\chi=34,46\%$ το 2024/2023, κυρίως λόγω της εκτίμησης για σχετικά περιορισμένη αύξηση των εισαγωγών Α&Υ (4,0% και 3,7% αντίστοιχα) – σημαντικά χαμηλότερη από την αύξηση των εξαγωγών Α&Υ (7,9% και 5,6% αντίστοιχα). Με αυτές τις εκτιμήσεις τα μακροχρόνια ποσοστά χ θα διαμορφωθούν στο $\chi=65,7\%$ το 2023/2013 και στο $\chi=61,3\%$ το 2014/2013. Αυτή η διαδικασία

³. Για παράδειγμα, η αύξηση των εισαγωγών Α&Υ το 2023 εκτιμάται από το επίπεδό τους το 2022 που θα είναι κατά 68,89% υψηλότερο από το 2013, ενώ η αύξηση της ΙΚ το 2023 εκτιμάται από το επίπεδό της το 2022 που θα είναι μόνο κατά 10,22% υψηλότερο από το 2013 (παρά την σημαντική αύξησή της κατά 7,4% το 2022).

εκλογίκευσης του import content ratio που προσδιορίζει σε σημαντικό βαθμό την εξέλιξη του ΑΕΠ στην Ελληνική οικονομία στην περίοδο 2022-2024, συμβάλλει στη διατήρηση των ποσοστών αύξησης του ΑΕΠ σε επίπεδα υψηλότερα κατά 1-2 π.μ., από ότι θα εκτιμώταν εάν η αύξηση της υποεκτίμησης του ΑΕΠ (έναντι του επιπέδου της το 2013) το 2021 και το 2022 ήταν μηδενική.

4.2. Ο Πόλεμος στην Ουκρανία, ο πληθωρισμός και η αύξηση των επιτοκίων.

Σοβαρή απειλή για την ανάπτυξη της Ευρώπης και της Ελλάδος και γενικά για την παγκόσμια ανάπτυξη προκύπτει: (i) από τον Πόλεμο στην Ουκρανία και τα μεγάλα προβλήματα τροφοδοσίας της Ευρώπης με Ρωσικό Φυσικό Αέριο, (ii) Από την εκρηκτική αύξηση του πληθωρισμού και (iii) από την άκρως επιθετική αύξηση των επιτοκίων από τις Κεντρικές Τράπεζες. Η απειλή αυτή δεν φαίνεται να υλοποιήθηκε (εκτός των χωρών που είναι περισσότερο εκτεθειμένες στις αρνητικές συνθήκες του πολέμου στην Ουκρανία) στο εννεάμηνο 2022. Ωστόσο, εκτιμάται ότι θα έχει εξαιρετικά αρνητικές επιπτώσεις στην αύξηση του ΑΕΠ στην Ευρώπη και ενδεχομένως και στην Ελλάδα στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κυρίως κατά το 2023. Ιδιαίτερα σημαντικές αναμένεται να είναι οι αρνητικές επιπτώσεις από την άκρως επιθετική πολιτική αύξησης των επιτοκίων παρέμβασης από τις Κεντρικές Τράπεζες, με ουσιαστικό περιορισμό της ρευστότητας στις οικονομίες, καθώς και λόγω των αυξημένων αναγκών σε φυσικό αέριο των Ευρωπαϊκών οικονομιών τον Χειμώνα.

Σημαντική εξέλιξη πάντως είναι η αξιοσημείωτη πτώση τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο 2022 του πληθωρισμού στις ΗΠΑ και στην Ελλάδα, και λιγότερο στην Ευρώπη (όπου η πτώση καθυστερεί λόγω του Χειμώνα και της περιορισμένης προσφοράς φυσικού αερίου), η οποία ενδέχεται να έχει συνοδευτεί από δραστικό περιορισμό της αύξησης (ή και με πτώση) του ΑΕΠ πολλών χωρών στο 4^ο τρίμηνο 2022, με προοπτική να συνεχιστεί και στις αρχές του 2023.

Όσον αφορά την Ελλάδα, οι όποιες αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης στην Ουκρανία και της εκρηκτικής αύξησης του (κατά 90% εισαγόμενου) πληθωρισμού στην αύξηση του ΑΕΠ, υπερ-αντισταθμίστηκαν στο εννεάμηνο 2022 από τα θετικά base effects και τις αυξητικές προσαρμογές – διορθώσεις - της αύξησης της ΙΚ που προαναφέρθηκαν. Οι επιπτώσεις των πολύ σημαντικών επιδοτήσεων των τιμών των ενεργειακών προϊόντων, ιδιαίτερα στο τρίμηνο Αυγούστου – Οκτωβρίου 2022, στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2022 αναλύονται στο Κεφάλαιο 5., πιο κάτω. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις του INSETE για την εξέλιξη του Πληθωρισμού το 2022 και το 2023 και ακολούθως συνοψίζονται οι έως τώρα επιπτώσεις του υψηλού πληθωρισμού και της ενεργειακής κρίσης στην αύξηση του ΑΕΠ και των συνιστωσών του.

Η εξέλιξη του Πληθωρισμού: Ο πληθωρισμός στην Ελλάδα μειώθηκε σημαντικά (περισσότερο από ότι αναμενόταν) στο 8,54% τον Νοέμβριο 2022, από 9,07% τον Οκτώβριο 2022 και από 12,09% τον Ιούνιο 2022, με το μέσο πληθωρισμό να εκτιμάται τώρα στο 9,74% το 2022. Η άμεση επίπτωση από την αύξηση των τιμών της ενέργειας περιορίστηκε στις 1,72 π.μ. τον Νοέμβριο 2022, ωστόσο ο πληθωρισμός επιβαρύνεται ακόμη κατά περίπου 4,9 π.μ. από τις έμμεσες επιπτώσεις. Αυτές οι 6,6 π.μ. δεν θα επιβαρύνουν τον πληθωρισμό στο 4^ο τρίμηνο 2023. Έτσι, ο μέσος πληθωρισμός εκτιμάται τώρα στο 6,5% στο 1^ο τρίμηνο 2023, στο 2,2% στο 4^ο τρίμηνο 2023 και στο 3,2% το 2023. Μπορεί δε να μειωθεί ακόμη και κάτω του 3,0%, αν η τιμή του πετρελαίου και του Φυσικού

αερίου διαμορφωθούν τελικά σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα το 2023 (όπως είναι τώρα πολύ πιθανό).

Σε κάθε περίπτωση, ο πληθωρισμός στην Ελλάδα στο 11μηνο 2022 ήταν κατά άνω του 90% εισαγόμενος, ενώ η ενσωμάτωση αυτού του εισαγόμενου πληθωρισμού στον εγχώριο πληθωρισμό και η περαιτέρω αύξησή του οφείλεται στην πολύ επεκτατική δημοσιονομική πολιτική που ακολουθείται στην Ελλάδα το 2020, το 2021 και το 2022, μέσω των υπεργενναιόδωρων επιδοτήσεων – επιχορηγήσεων για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων από την πανδημία του Covid-19 αρχικά και για την αντιμετώπιση της «ακρίβειας» (μετά από μια 10ετία αρνητικού πληθωρισμού) το 2022. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι Πρωτογενείς Δαπάνες της ΓΚ εκτιμάται ότι θα είναι αυξημένες και το 2022 κατά 2,4% μετά την αύξησή τους κατά 6,5% το 2021 και κατά 14,1% το 2020.

Όσον αφορά την αρνητική επίπτωση του πολέμου στην Ουκρανία και του υψηλού πληθωρισμού, καθώς και της ταχείας αύξησης των επιτοκίων στην εξέλιξη του ΑΕΠ της Ελλάδος, έως πρόσφατα εκτιμώταν ότι θα προέλθει κυρίως από τον δραστικό περιορισμό το 2022 της αύξησης της ΙΚ και των επενδύσεων ΠΚ. Ωστόσο, από τα όσα προαναφέρθηκαν προκύπτει αναμφισβήτητα ότι ο μόνος περιοριστικός παράγων στην αύξηση του ΑΕΠ στο εννεάμηνο 2022 ήταν η συνεχιζόμενη εκρηκτική αύξηση των εισαγωγών Α&Υ. Ειδικότερα:

Όπως ήδη τονίστηκε, η εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ για εντυπωσιακή αύξηση της ΙΚ κατά 9,43% στο εννεάμηνο 2022 απετέλεσε τον πιο σημαντικό παράγοντα που συνέβαλε στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 6,04%. Η αύξησή της κατά 9,43% οφείλεται, όπως τονίστηκε στα σημαντικά θετικά base effects λόγω του εξαιρετικά χαμηλού και σημαντικά υποεκτιμημένου επιπέδου της στο εννεάμηνο 2021, και σε πρόσθετη αυξητική προσαρμογή της για να μειωθεί η μεγάλη ασυμβατότητα της εξέλιξής της στην περίοδο 2014-2021 σε σχέση με την εξέλιξη των εισαγωγών Α&Υ, όπως φαίνεται από το Διάγραμμα 1.

Όσον αφορά τις επενδύσεις ΠΚ, αυξήθηκαν σημαντικά, κατά 10,9% στο εννεάμηνο 2022 (3^ο τρίμηνο 2022: 7,77%), επηρεασμένες σε κάποιο βαθμό αρνητικά από την πολύ μεγάλη αύξηση του κόστους της ενέργειας και των κατασκευών και των καθυστερήσεων λόγω της μεγάλης αβεβαιότητας που συνεπάγονται ο πόλεμος, ο υψηλός πληθωρισμός και η κατακόρυφη αύξηση των επιτοκίων. Ωστόσο, οι επενδύσεις στην Ελλάδα ενισχύονται από τα εξαιρετικά πιεστικά επενδυτικά προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από το RRF και τα ΕΣΠΑ, αλλά και από τις επενδύσεις που προκύπτουν από τις ιδιωτικοποιήσεις, και θα συνεχίσουν να αυξάνονται με υψηλούς ρυθμούς τα επόμενα έτη. Επιπλέον των ανωτέρω σημειώνεται η μεγάλη αύξηση των Επενδύσεων σε Αποθέματα (ΕσΑ) κατά € 1,32 δις στο εννεάμηνο 2022, με θετική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 0,98 π.μ.

Τέλος, η πτώση της κατανάλωσης της ΓΚ κατά -1,9% στο εννεάμηνο 2022 οφείλεται αποκλειστικά σε base effects, μετά την αύξησή της κατά 3,6% στο εννεάμηνο 2021.

4.3. Η εξέλιξη των εξαγωγών και των εισαγωγών Α&Υ σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές

Η εκτιμώμενη αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,6% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κατά 4,9% το 2022, στηρίζεται στην εκτίμηση για αύξηση των εξαγωγών και των εισαγωγών Α&Υ (σταθερές τιμές και στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών) κατά 2,8% και 5,4% αντίστοιχα στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κατά 6,3% και 10,2% αντίστοιχα το 2022, η οποία προκύπτει από τα ακόλουθα:

Πίνακας 5. Εξέλιξη των εισπράξεων από εξαγωγές Υπηρεσιών και των πληρωμών για εισαγωγές Υπηρεσιών σε τρέχουσες και σταθερές τιμές, και των εξαγωγών και εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών σε σταθερές τιμές												
	9μηνο 2019	9μηνο 2020	9μηνο 2021	9μηνο 2022	Q4 2019	Q4 2020	Q4 2021	Q4 2022	2019	2020	2021	2022
Εξαγωγές Υπηρεσιών (έσοδα)	32.259,8	17.644,3	26.138,8	37.612,6	7.902,8	5.067,0	9.016,4	10.442,4	40.162,6	22.711,3	35.155,1	48.054,9
Εισερχόμενος Τουρισμός	16.107,1	3.660,1	8.751,4	15.770,0	2.071,7	658,7	1.901,7	2.160,7	18.178,8	4.318,8	10.653,1	17.930,7
Διεθνείς μεταφορές	12.847,6	10.765,1	13.269,1	17.266,9	4.455,5	3.049,1	5.462,0	6.406,1	17.303,1	13.814,2	18.731,1	23.672,9
Άλλες Υπηρεσίες	3.305,1	3.219,1	4.118,3	4.575,8	1.375,6	1.359,2	1.652,7	1.875,6	4.680,7	4.578,3	5.771,0	6.451,3
Εισαγωγές Υπηρεσιών (πληρωμές)	13.838,9	11.870,7	15.741,2	20.264,6	5.207,8	3.535,5	6.235,7	7.430,6	19.046,8	15.406,3	21.976,9	27.695,2
Εισερχόμενος Τουρισμός	2.012,5	659,2	681,3	1.511,5	731,3	107,0	397,0	616,2	2.743,8	766,2	1.078,3	2.127,6
Διεθνείς μεταφορές	8.295,0	7.680,7	10.639,7	14.032,0	3.082,4	2.192,2	4.382,4	5.104,1	11.377,4	9.873,0	15.022,1	19.136,1
Άλλες Υπηρεσίες	3.531,4	3.530,8	4.420,2	4.721,2	1.394,1	1.236,3	1.456,3	1.710,3	4.925,5	4.767,1	5.876,5	6.431,5
%Δ Τρέχουσες Τιμές (Στοιχεία Εξωτερικού Ισοζυγίου Πληρωμών)												
Εξαγωγές Υπηρεσιών (έσοδα)		-45,3%	48,1%	43,9%			77,9%	15,8%		-43,5%	54,8%	36,7%
Εισερχόμενος Τουρισμός		-77,3%	139,1%	80,2%		-68,2%	188,7%	13,6%		-76,2%	146,7%	68,3%
Διεθνείς μεταφορές		-16,2%	23,3%	30,1%		-31,6%	79,1%	17,3%		-20,2%	35,6%	26,4%
Άλλες Υπηρεσίες		-2,6%	27,9%	11,1%		-1,2%	21,6%	13,5%		-2,2%	26,1%	11,8%
Εισαγωγές Υπηρεσιών (πληρωμές)		-14,2%	32,6%	28,7%		-32,1%	76,4%	19,2%		-19,1%	42,6%	26,0%
Εξερχόμενος Τουρισμός		-67,2%	3,4%	121,9%		-85,4%	271,2%	55,2%		-72,1%	40,7%	97,3%
Διεθνείς μεταφορές		-7,4%	38,5%	31,9%		-28,9%	99,9%	16,5%		-13,2%	52,2%	27,4%
Άλλες Υπηρεσίες		0,0%	25,2%	6,8%		-11,3%	17,8%	17,4%		-3,2%	23,3%	9,4%
%Δ Σταθερές τιμές 2015 (Στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών)												
%Δ Εξαγωγών Υπηρεσιών		-43,57%	37,02%	19,42%		-35,12%	44,50%	2,1%		-41,90%	38,70%	11,3%
% Δ Εξαγωγών Αγαθών		1,04%	15,69%	1,54%		13,72%	8,89%	3,3%		4,22%	13,83%	2,0%
%Δ Εξαγωγών Α&Υ		-24,60%	24,86%	7,46%		-10,74%	21,86%	2,8%		-21,52%	24,10%	6,3%
%Δ Εισαγωγών Υπηρεσιών		-11,90%	14,69%	5,40%		-28,81%	38,41%	4,4%		-16,50%	20,21%	5,2%
% Δ Εισαγωγών Αγαθών		-5,14%	12,50%	14,35%		0,20%	29,35%	5,7%		-3,80%	16,83%	11,9%
% Δ Εισαγωγών Α&Υ		-6,93%	13,05%	12,08%		-8,27%	31,40%	5,4%		-7,27%	17,65%	10,20%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος και ΕΛΣΤΑΤ

(i) Την αύξηση των εισπράξεων από τις εξαγωγές υπηρεσιών, σε σταθερές τιμές και σε στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών, η οποία εκτιμάται τώρα από το ΙΝΣΕΤΕ στο 2,1% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και στο 11,3% το 2022 (εννεάμηνο 2022: 19,42%). Η αύξηση αυτή προκύπτει, όπως προαναφέρθηκε, από τα ακόλουθα: (i1) Από την εκτίμηση για αύξησή τους σε τρέχουσες τιμές κατά 15,8% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κατά 36,7% το 2022, όπως φαίνεται στον Πίνακα 5.. Ειδικότερα, η αύξηση των εσόδων από τον εισερχόμενο τουρισμό εκτιμάται τώρα στο 13,6% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και στο 68,3% (ή κατά € 7,28 δις) το 2022, στο 98,6% των εσόδων του 2019. Η αύξηση των εσόδων από τις διεθνείς μεταφορές και από τις λοιπές υπηρεσίες σε τρέχουσες τιμές εκτιμάται τώρα στο 17,3% και 13,5% αντίστοιχα στο 4^ο τρίμηνο 2022 και στο 26,4% και 11,8% αντίστοιχα το 2022. (i2) Από τον αποπληθωρισμό τους με το σχετικό αποπληθωριστή, που εκτιμάται ότι θα είναι αυξημένος στο 4^ο τρίμηνο 2022 κατά 13,4% γογ, με βάση και την εξέλιξη των τιμών της ενέργειας και άλλων προϊόντων στο 4^ο τρίμηνο 2022, και την εμπειρία από την εξέλιξή τους στο εννεάμηνο 2022 και ιδιαίτερα στο 3^ο τρίμηνο 2022.

(ii) Την αύξηση των πληρωμών για εισαγωγές υπηρεσιών, σε σταθερές τιμές και σε στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών, εκτιμάται τώρα από το ΙΝΣΕΤΕ στο 4,4% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και στο 5,2% το 2022 (εννεάμηνο 2022: 5,4%). Η αύξηση αυτή προκύπτει: (ii1) Από την εκτίμηση για αύξησή τους σε τρέχουσες τιμές κατά 19,2% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κατά 26,0% το 2022, όπως φαίνεται στον Πίνακα 5.. Ειδικότερα, η αύξηση των πληρωμών για εισερχόμενο τουρισμό εκτιμάται τώρα στο 55,2% στο 4^ο τρίμηνο 2022 και στο 97,3% (ή κατά € 1,05 δις) το 2022. Η αύξηση των πληρωμών για εισαγωγές υπηρεσιών διεθνών μεταφορών και για εισαγωγές λοιπών υπηρεσιών σε τρέχουσες τιμές εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 16,5% και 17,4% αντίστοιχα στο 4^ο τρίμηνο 2022 και στο 27,4% και 9,4% αντίστοιχα το 2022. (i2) Από τον αποπληθωρισμό τους με τον σχετικό αποπληθωριστή, που εκτιμάται ότι θα είναι αυξημένος κατά 14,1% γογ στο 4^ο τρίμηνο 2022, στη βάση όσων προαναφέρθηκαν.

(iii) Την εκτίμηση για αύξηση των εξαγωγών και των εισαγωγών αγαθών (Σταθ. Τιμές και σε όρους Εθνικών Λογαριασμών), κατά 3,3% και 5,7% αντίστοιχα στο 4^ο τρίμηνο 2022 και κατά 2,0% και 11,9% αντίστοιχα το 2022 (εννεάμηνο 2022: 1,54% και 14,35% αντίστοιχα).

5. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΕΩΣ ΤΟ 2022 ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΕΩΣ ΤΟ 2030

Προϋπολογισμός 2021: Την 21^η Οκτωβρίου 2022, η ΕΛΣΤΑΤ ανακοίνωσε τα (ελαφρώς αναθεωρημένα) δημοσιονομικά στοιχεία της περιόδου 2018-2021. Με βάση αυτά τα στοιχεία το Πρωτογενές Έλλειμμα στη ΓΚ (ΠΕΓΚ) διαμορφώθηκε στο -4,96% του ΑΕΠ 2021 (ορισμός Eurostat), με αύξηση των εσόδων ΓΚ κατά 10,4% και των Πρωτογενών Δαπανών ΓΚ (ΠΔΓΚ) κατά 6,5%.

Η εξέλιξη αυτή ακολούθησε: (i) την εκτέλεση των Προϋπολογισμών το 2018 (Π2018) και το 2019 (Π2019) με σημαντικά ΠΠΓΚ ύψους 4,32% και 4,15% αντίστοιχα (Πίνακας 6.) και (ii) την εκτέλεση του Προϋπολογισμού του 2020 (Π2020) με ΠΕΓΚ ύψους -6,94% του ΑΕΠ (Eurostat), με πτώση των Εσόδων της ΓΚ κατά -8,3% και με αύξηση των Πρωτογενών Δαπανών της ΓΚ κατά +14,1%.

Ειδικότερα, η εκτέλεση του Π2021 με ΠΕΓΚ ύψους -4,96% του ΑΕΠ προσδιορίστηκε: (i) Από την εκτέλεση του Π2020 με ΠΕΓΚ ύψους -6,94% του ΑΕΠ. (ii) Από τη δυναμική ανάκαμψη του ονομαστικού ΑΕΠ το 2021 (+9,84%), (ii) από την πολιτική της Κυβέρνησης για μείωση των εισφορών στα Ασφαλιστικά Ταμεία από το 2021 κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες και για μείωση (ή κατάργηση) επίσης της εισφοράς αλληλεγγύης (για κατηγορίες εισοδημάτων του ιδιωτικού τομέα), με απώλειες εσόδων άνω των € 2,5 δις, και (iii) από το Δημοσιονομικό Πακέτο του 2021 με εκτιμώμενη καθαρή δημοσιονομική επίπτωση € 11,5 δις. Αυτά συνέβαλαν στα ακόλουθα:

Στην αύξηση των εσόδων της ΓΚ σε δημοσιονομική βάση κατά 10,4% το 2021 (2020: -8,3%), με στήριξη από τη σημαντική αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ κατά +9,84% και παρά τη μείωση των εισφορών στα ασφαλιστικά ταμεία κατά 3 π.μ. και τη μείωση ή κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης – με εκτιμώμενη απώλεια εσόδων ύψους € 2,5 δις. Τα έσοδα από το RRF ανήλθαν το 2021 στα € 307 εκατ.. Σημειώνεται ότι στο 12μηνο 2021 τα έσοδα της Γενικής Κυβέρνησης (ΓΚ) σε ενοποιημένη ταμειακή βάση ήταν αυξημένα κατά 11,9%, με αύξηση: (i) των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές κατά 2,0% (12μηνο 2020: -1,9%), (ii) των εσόδων από έμμεσους φόρους κατά 13,8% (12μηνο 2020: -16,4%) και (iii) των εσόδων από άμεσους φόρους κατά 15,6% (2020: -20,3%).

Πίνακας 6. Δημοσιονομικές Εξελίξεις στην περίοδο 2018-2021 και εκτιμήσεις για το 2022 και το 2023 και για την περίοδο 2024-2030										
	Έσοδα ΓΚ			Πρωτογ. Δαπάνες ΓΚ			Πλεόνασμα ΠΠΓΚ		Ονομαστικό ΑΕΠ	
	Δις €	% του ΑΕΠ	%Δ	Δις €	% του ΑΕΠ	%Δ	Δις €	% του ΑΕΠ	Δις €	% Δ
2018	88,8	47,7%	2,0%	81,1	43,4%	1,7%	7,8	4,32%	179,6	1,5%
2019	89,8	49,0%	1,1%	82,2	44,8%	1,4%	7,6	4,15%	183,4	2,1%
2020	82,3	49,8%	-8,3%	93,8	56,7%	14,1%	-11,5	-6,94%	165,4	-9,8%
2021	90,8	50,0%	10,4%	99,8	55,0%	6,5%	-9,0	-4,96%	181,7	9,8%
2022*	103,3	49,8%	13,7%	102,2	49,3%	2,4%	1,1	0,5%	207,5	14,2%
2023*	108,6	49,4%	5,2%	104,2	47,4%	1,9%	4,5	2,0%	219,9	6,0%
2024*	112,9	48,8%	3,9%	106,2	45,9%	2,0%	6,6	2,9%	231,4	5,2%
2025*	116,7	48,1%	3,4%	108,7	44,8%	2,3%	8,0	3,3%	242,5	4,8%
2026*	120,1	47,5%	2,9%	111,2	44,0%	2,3%	8,9	3,5%	252,9	4,3%
2027*	123,5	47,1%	2,8%	113,9	43,4%	2,4%	9,6	3,7%	262,2	3,7%
2028*	126,6	46,7%	2,5%	116,7	43,1%	2,5%	9,8	3,6%	270,9	3,3%
2029*	129,2	46,3%	2,1%	119,3	42,7%	2,2%	9,9	3,6%	279,3	3,1%
2030*	131,9	45,9%	2,1%	121,7	42,3%	2,0%	10,3	3,6%	287,4	2,9%
ΜΕΡΜ 2021-2023	9,7%			3,6%					10,0%	
ΜΕΡΜ 2024-2030	2,8%			2,2%					3,9%	
ΜΕΡΜ 2025-2030	2,6%			2,3%					3,7%	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, * 2022-2030 εκτιμήσεις ΙΝΣΕΤΕ

Στην αύξηση των Πρωτογενών Δαπανών της ΓΚ (ΠΔΓΚ) σε δημοσιονομική βάση κατά 6,5% (ή στο 55,0% του ΑΕΠ) το 2021, μετά την τεράστια αύξησή τους κατά 14,1% (ή στο 56,7% του ΑΕΠ) το 2020, από το 44,8% του ΑΕΠ που ήταν το 2019. Έτσι, οι ΠΔΓΚ διαμορφώθηκαν

το 2021 (ένα έτος στο οποίο το ΑΕΠ της χώρας αυξήθηκε κατά 8,43%) κατά € 6,1 δις έναντι του 2020 (όπου το ΑΕΠ μειώθηκε κατά -9,00%) και κατά € 17,7 δις υψηλότερα από το 2019. Η αύξηση των ΠΔΓΚ κατά 14,1% το 2020 συμπεριελάμβανε κυρίως μη επαναλαμβανόμενες δαπάνες (για την αντιμετώπιση της τεράστιας πτώσης στην οικονομική δραστηριότητα στη χώρα λόγω των lockdowns), που δεν θα έπρεπε να επιβαρύνουν και τον Π2021 (όπου σημειώθηκε εντυπωσιακή ανάκαμψη της οικονομίας). Ωστόσο, το καθαρό Δημοσιονομικό Πακέτο του 2021 ήταν και πάλι στα € 11,5 δις., αλλά παρόλα αυτά ήταν πολύ χαμηλότερο από τα € 15.6 δις. το 2020. Επίσης το 2021 δεν υπήρχε η πληρωμή των € 1,4 δις. στους συνταξιούχους, μετά από απόφαση του ΣΤΕ. Από την άλλη πλευρά, το 2021 υπήρξε η επιπλέον δαπάνη για αγορές μη χρηματοοικονομικών παγίων περιουσιακών στοιχείων και για αγορές αγαθών και υπηρεσιών (προφανώς κυρίως υγειονομικού υλικού) ύψους € 3,65 δις περίπου. Υπήρξε επίσης η καταβολή των αναδρομικών στους συνταξιούχους με άνω των 30 ετών ασφάλιση - που δεν καταβλήθηκαν το 2020 (αύξηση των δαπανών για συντάξεις κατά € 1,17 δις). Τέλος, οι δαπάνες της Γενικής Κυβέρνησης για επενδύσεις ΠΚ ήταν αυξημένες κατά € 1,37 δις.

Συνολικά, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι Πρωτογενείς Δαπάνες της ΓΚ θα έπρεπε να διαμορφωθούν το 2021 κατά περίπου € 2,0 δις περίπου υψηλότερα από το 2020. Αντί αυτού, διαμορφώθηκαν κατά € 6,1 δις υψηλότερα.

Δημοσιονομικές Εξελίξεις το 2022: Το INSETE εκτιμά τώρα Πρωτογενές Πλεόνασμα στη ΓΚ (ΠΠΓΚ) ύψους 0,5% του ΑΕΠ το 2022, με αύξηση των Εσόδων της ΓΚ κατά +13,2% και των Πρωτογενών Δαπανών της ΓΚ (ΠΔΓΚ) κατά +1,9%. Προβλέπει επίσης ΠΠΓΚ ύψους 2,0% το 2023 (έσοδα ΓΚ: +5,2%, ΠΔΓΚ: +1,9%). Σημειώνεται ότι στον Προϋπολογισμό του 2023 (Π2023) το ΠΙΓΚ εκτιμάται σε έλλειμμα (ΠΕΓΚ) ύψους -1,6% του ΑΕΠ το 2022 και σε πλεόνασμα ύψους 0,7% του ΑΕΠ το 2023. Οι εκτιμήσεις του INSETE για το 2022 και το 2023 βασίζονται στα ακόλουθα: (i) Στην εκτέλεση του Π2021 με ΠΕΓΚ ύψους -4,96%, όπως προαναφέρθηκε. (ii) Στην εκτέλεση του Π2022 στο 11μηνο 2022, όπως αναλύεται στη συνέχεια (βλέπε τον Πίνακα 7., πιο κάτω). (iii) Σημειώνεται η εκτιμώμενη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ κατά 14,2% (εννεάμηνο 2022: +14,12%).(iv) Λαμβάνονται υπόψη οι πολύ υψηλές επιδοτήσεις για την μείωση του ενεργειακού κόστους για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις και άλλες διάχυτες παροχές (που εκτιμάται τώρα ότι - σε δημοσιονομική βάση - θα υπερβούν τα € 5,0 δις το 2022. Ειδικότερα:

Όπως φαίνεται στον σχετικό Πίνακα 7, η εκτέλεση του Π2022 σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης σε ενοποιημένη ταμιακή βάση στο 10μηνο 2022 ήταν ως ακολούθως: α) Τα έσοδα της ΓΚ (χωρίς τα έσοδα από ιδιωτικοποιήσεις και από τα SMP και ANFA) ήταν αυξημένα κατά 16,8% (10μηνο 2021: +11,2%), με αύξηση: (i) των άμεσων φόρων κατά 12,5% (10μηνο 2021: 14,2%, 10μηνο 2020: -15,0%), με σημαντική συμβολή από τη μεγάλη αύξηση των εισπράξεων από το ΦΕΝΠ κατά 44.9% (10μηνο 2021: +115,7%, 10μηνο 2020: -63,7%), (ii) των έμμεσων φόρων κατά 28.9% (10μηνο 2021: 11,7%, 10μηνο 2020: -16,9%) και (iii) των ασφαλιστικών εισφορών κατά 8,3% (10μηνο 2021: 0,5%, 10μηνο 2020: -3,5%). Τέλος, αυξημένες κατά 1,0% (10μηνο 2021: +35%) ήταν οι μεταβιβάσεις από φορείς εκτός ΓΚ, με εισπραξη από το RRF € 1,72 δις στο 10μηνο 2022, έναντι € 2.31 δις. στο 10μηνο 2021. Για το 2022, σε δημοσιονομική βάση, οι εισπράξεις από το RRF εκτιμώνται τώρα στα € 1,72 δις, έναντι € 2,31 δις το 2021. Σημειώνεται, επίσης, ότι στο 10μηνο 2022 είχαν ήδη εισπραχθεί έξι (6) δόσεις, από τις 10, του ΕΝΦΙΑ το 2022, έναντι μόνο δύο (2) δόσεων (από τις 6) του ΕΝΦΙΑ του 2021 που είχαν εισπραχθεί στο 10μηνο 2021, με επιπλέον έσοδα το 2022 € 0,4 δις. Οι εξελίξεις αυτές στηρίζουν την εκτίμηση του INSETE για αύξηση των εσόδων της ΓΚ σε δημοσιονομική βάση κατά 13,2%

το 2022 και αυτό χωρίς την εισπραξη της επόμενης δόσης των επιχορηγήσεων από το RRF, ύψους € 1,72 δις.

Πίνακας 7. Εκτέλεση του Π2022 στο 10μηνο 2022, Γενική Κυβέρνηση (ΓΚ) - εκατ. €											
	Ταμειακή Βάση			Δημοσιονομική Βάση							
	Ιαν. - Οκτ. 2022	Ιαν. - Οκτ. 2021	%Δ 2021/2022	Π2018*	Π2019*	Π2020*	%Δ 2019/2020	Π2021*	%Δ 2020/2021	Π2022**	%Δ 2021/2022
Έσοδα ΓΚ	77.819	66.647	16,8%	88.807	89.780	82.303	-8,3%	90.830	10,4%	102.820	13,2%
Πρωτογενείς Δαπάνες ΓΚ	74.758	72.970	2,5%								
Πρωτογενείς Δαπάνες ΓΚ + Αύξηση υποχρεώσεων ΓΚ	75.759	73.661	2,8%	81.054	82.174	93.783	14,1%	99.847	6,5%	101.764	1,9%
Πρωτογενές Ισοζύγιο ΓΚ (ΠΙΓΚ)	3.061	-6.322									
ΠΙΓΚ + Αύξηση υποχρεώσεων ΓΚ	2.060	-7.013		7.753	7.606	-11.480		-9.017		1.055	
ΑΕΠ τρέχουσες τιμές				179.558	183.351	165.406	-9,8%	181.675	9,8%	207.473	14,2%
ΠΙΓΚ + Αύξηση Υποχρεώσεων ως % ΑΕΠ				4,3%	4,1%	-6,9%		-5,0%		0,5%	

* ΕΛΣΤΑΤ **Εκτίμηση ΙΝΣΕΤΕ

β) Αύξηση των πρωτογενών δαπανών της ΓΚ συν τη μεταβολή των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Δημοσίου κατά 2,85% (10μηνο 2021: +8,8%), με αύξηση της δαπάνης για αγορά μη χρηματοοικονομικών παγίων και αγαθών και υπηρεσιών κατά € 2,36 δις. και με αύξηση της δαπάνης για επιδοτήσεις κατά € 1,82 δις, με την πτώση της δαπάνης για μεταβιβάσεις εκτός ΓΚ να περιορίζεται -2,83 δις. €. Οι εξελίξεις αυτές και η σημαντικά μειωμένη αύξηση των επιδοτήσεων ενέργειας στο 2μηνο Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου 2022, στηρίζουν την εκτίμηση του ΙΝΣΕΤΕ για αύξηση των ΠΔΓΚ σε δημοσιονομική βάση κατά 1,9% το 2022.

γ) Μετά τα ανωτέρω, το πρωτογενές ισοζύγιο της ΓΚ σε ενοποιημένη ταμειακή βάση ήταν Πλεόνασμα € 2,06 δις στο 10μηνο 2022, από έλλειμμα -7,01 δις € στο 10μηνο 2021. Η εξέλιξη αυτή στηρίζει επίσης την εκτίμηση του ΙΝΣΕΤΕ για ΠΠΓΚ ύψους 0,5% του ΑΕΠ το 2022.

Τέλος, από την εκτέλεση του Π2022 σε επίπεδο Κεντρικής Κυβέρνησης τον Νοέμβριο 2022, προκύπτουν ήδη τα ακόλουθα: (i) Τα καθαρά έσοδα του Τακτικού Προϋπολογισμού ήταν αυξημένα κατά € 328 πάνω από τον στόχο της Εισηγητικής Έκθεσης του Π2023 (ΕΕΠ2023), παρά το ότι οι επιστροφές εσόδων ήταν αυξημένες κατά € 189 εκατ. πάνω από το στόχο. (ii) Οι συνολικές Πρωτογενείς Δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού διαμορφώθηκαν τον Νοέμβριο 2022 κατά -869 εκατ. € κάτω από τον στόχο της ΕΕΠ2023. (iii) Το έλλειμμα του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ήταν κατά -77 εκατ. χαμηλότερο από το στόχο της ΕΕΠ2023. (iv) Συνολικά, το Πρωτογενές Έλλειμμα της Κεντρικής Κυβέρνησης (ΠΕΚΚ) ανήλθε στα -1,77 δις € στο 11μηνο 2022, έναντι -8,52 δις € στο 11μηνο του 2021 και έναντι στόχου της ΕΕΠ2023 για ΠΕΚΚ ύψους -2,88 δις €. Μεγαλύτερη ευκρίνεια θα υπάρξει με τη δημοσίευση των στοιχείων της Γενικής Κυβέρνησης σε ενοποιημένη ταμειακή βάση για το 11μηνο 2022.

INSETE

Ινστιτούτο ΣΕΤΕ
Βουκουρεστίου 32
106 71 Αθήνα
www.insete.gr

info@insete.gr
210 3244 368